

CONSTITUȚIA REGATULUI SPANIEI

ES

CONSTITUȚIA REGATULUI SPANIEI

Prezentare generală

Conf. univ. dr. Silviu Gabriel BARBU

1. Scurt istoric

Prima constituție spaniolă a fost adoptată la data de 19 martie 1812, fiind cunoscută și sub denumirea de „Constituția de la Cádiz”. Aceasta institua monarhia constituțională ereditară și divizarea puterii legislative între Rege și cortesuri, în cadrul unui context social-politic marcat de izbucnirea unei insurecții naționale, în urma afectării stabilității Regatului Spaniol de către Napoleon I la 5 mai 1808, când acesta l-a detronat pe Regele spaniol Fernando al VII-lea, înlocuindu-l cu fratele său, Joseph Bonaparte.

La data de 10 aprilie 1834, pentru a obține sprijinul liberalilor în primul război carlist, Regenta Maria Christina promulgă o nouă Constituție cunoscută sub denumirea de „Statutul Regal”, Constituție ce menține forma de guvernământ monarhică și constituțională. Tot Regenta Maria Christina, în 1837, promulgă o Constituție prin care reintră în vigoare majoritatea dispozițiilor Constituției din 1812, dezideratul fiind cel al consolidării conceptelor de constituționalism, parlamentarism și separație a puterilor în stat.

Această Constituție a fost în vigoare numai până la data de 23 mai 1845, când o nouă Constituție a fost adoptată, care, deși menținea monarhia constituțională, prevedea votul cenșitar în ceea ce privește alegerile parlamentare. De asemenea, legile fundamentale din 1869 și 1876 mențineau această formă de guvernământ.

La 28 ianuarie 1930, dictatura militară a generalului Miguel Primo de Rivera ia sfârșit după șapte ani de rezistență. După ce Regele Alfonso al XIII-lea părăsește Spania, este proclamată a Doua Republică Spaniolă, la data de 14 aprilie 1931. În luna iunie a aceluiași an a fost redactată o nouă Constituție ce a intrat în vigoare în decembrie. Această Lege fundamentală institua republica parlamentară, prevăzând Parlamentul unicameral pentru care votul, inițial, a fost universal, însă accesibil numai bărbaților, urmând ca din 1933 să fie accesibil și femeilor.

Între 1936 și 1939 a avut loc Războiul Civil Spaniol câștigat de forțele generalului Francisco Franco, acesta instaurând un regim dictatorial de extremă dreaptă și luându-și titlul de „conducător al statului” (*El Caudillo*). Regimul dictatorial spaniol a durat până la moartea generalului Francisco Franco, în 1975, în urma căreia a fost proclamat Rege Juan Carlos I din dinastia de Bourbon, fiind restaurată, astfel, monarhia. Acesta propune cortesurilor elaborarea unei Constituții democratice, care, după adoptarea ei, este supusă unui referendum în 1978, obținând 87,8% din

voturi în favoarea sa și, astfel, se promulgă Constituția actuală prin care Spania devine monarhie constituțională, ultima sa revizuire având loc în anul 2011.

Potrivit art. 1 alin. (3) din Constituție, Spania are ca formă de guvernământ monarhia parlamentară. Prima revizuire constituțională a avut loc în anul 1992, prin completarea art. 13 alin. (2) privind exercitarea dreptului de vot de către cetățenii altor state membre ale Uniunii Europene rezidenți în Spania, în scopul adaptării la Tratatul de la Maastricht.

A doua modificare relevantă a avut loc în anul 2011, în scopul limitării cheltuielilor publice și pentru introducerea principiului echilibrului bugetar, la nivel atât național, cât și regional și local, modificare efectuată la art. 135.

2. Raporturile dintre principalele autorități statale

Guvernul, format din miniștri și condus de Prim-ministru, se află în vârful puterii executive, conducând politica internă și externă a statului. Guvernul și administrația centrală, civilă și militară, precum și apărarea statului sunt reglementate în partea a IV-a din Constituție (art. 97 – 107). Prim-ministrul este propus, numit, respectiv revocat de către Rege. Membrii Guvernului sunt numiți și demisi de Rege la propunerea Prim-ministrului (denumit Președintele Guvernului). Guvernul răspunde în întregul său în fața Camerei Deputaților pentru gestionarea activității politice (partea a V-a, art. 108).

Camera Deputaților și Senatul formează cele două Camere ale Parlamentului, care reprezintă poporul spaniol (art. 66 – 96). Camera Deputaților este alcătuită din minimum 300 și maximum 400 de deputați aleși prin vot universal, o dată la patru ani, conform criteriilor de reprezentare proporțională. Senatul este Camera de reprezentare teritorială; ea este formată din senatori aleși, la fel ca în cazul Congresului (Camera Deputaților), în circumscripții provinciale, precum și din senatori desemnați de diferitele comunități autonome. Camerele și comisiile parlamentare pot solicita orice fel de informații din partea Guvernului, îi pot convoca pe membrii Cabinetului și le pot adresa întrebări, interpelări, pot promova moțiuni privind activitatea Guvernului. Dacă se adoptă o moțiune de cenzură (cu votul majorității absolute a deputaților), Guvernul își depune demisia în fața Regelui. Președintele Guvernului (Premierul) poate propune, cu aprobarea Cabinetului, dizolvarea Camerei Deputaților, a Senatului sau a ambelor Camere. Camerele nu pot fi dizolvate în cursul dezbaterii unei moțiuni de cenzură, în timpul stării de urgență, stării de asediu sau al stării excepționale. Potrivit art. 92, un referendum poate fi convocat numai de Rege, la propunerea Premierului și cu aprobarea Congresului (Camerei) Deputaților.

Consiliul General al Puterii Judecătorești reprezintă organul care asigură guvernarea și reprezentarea acestei puteri statale (art. 122 din Constituția Spaniei). Acesta este format din Președintele Curții Supreme, care prezidează Consiliul, și din 20 de membri desemnați de Rege pentru o perioadă de cinci ani. Dintre aceștia, 12 sunt aleși din rândul judecătorilor și al celorlalte categorii de magistrați, din

rândul tuturor gradelor de jurisdicție, iar opt sunt avocați și juriști cu competență profesională recunoscută și minimum 15 ani vechime, aleși de Parlament.

Regele este șeful statului, simbolul unității și permanenței Spaniei. Regele este inviolabil (art. 56 din Constituția Spaniei), astfel încât nu este posibilă inițierea niciunui demers de tragere la răspundere juridică sau a oricărui fel de proces împotriva sa. Actele Regelui se contrasemnează de către Prim-ministru. Regele nu mește și revocă membrii civili și militari ai Casei Regale.

3. Puterea judecătorească

Independența sistemului judiciar este garantată de Legea fundamentală. Justiția este administrată în numele Regelui prin judecătorii și magistrații care constituie puterea judecătorească și care sunt independenți, inamovibili și sunt supuși exclusiv legii. Constituția conține unele prevederi privind responsabilitatea juridică a judecătorilor, care sunt detaliate prin legea organică.

Judecătorii și magistrații nu pot fi demși, suspendați, transferați sau pensionați, decât pentru motivele și cu garanțiile prevăzute prin lege. Judecătorii și instanțele nu pot exercita alte prerogative și nu pot avea alte atribuții decât cele acordate prin lege.

Constituția prevede exercitarea jurisdicției militare strict în cadrul militar și în cazurile de stare de asediu ori de război. Instanțele extraordinare sunt interzise.

Este reglementat dreptul justițiabililor la un proces public. Justiția este gratuită atunci când legea prevede astfel, o prezumție în acest sens fiind stabilită de Constituție în toate cazurile referitoare la persoanele care nu dispun de mijloace suficiente pentru a intenta acțiuni în justiție. Procedurile de judecată, indiferent de materie, sunt predominant orale, principiul dezbaterilor orale în ședința publică fiind consacrat cu precădere pentru cauzele penale.

Hotărârile judecătorești se motivează întotdeauna și este obligatorie pronunțarea în ședință publică.

În partea a V-a, care reglementează puterea judecătorească, este consacrată și protecția oricărei persoane împotriva privării de libertate în mod ilegal.

Pagubele cauzate de erorile judiciare, cât și cele rezultate din neregulile în administrarea justiției dau dreptul la despăgubiri, pe care le suportă statul, în condițiile legii organice.

Art. 122 din Constituție instituie Consiliul Judiciar Suprem, care gestionează problemele de ordin administrativ ale întregii puteri judecătorești. Consiliul General al Puterii Judecătorești reprezintă, practic, organul de guvernare pentru sistemul judiciar spaniol. O lege organică stabilește statutul acestuia și sistemul de incompatibilități aplicabil membrilor săi și funcțiilor acestora, în special în legătură cu numirile, promovările, controlul și regimul disciplinar.

Organul jurisdicțional suprem este reprezentat de Curtea Supremă de Justiție, care are jurisdicție asupra întregii Spanii. Președintele Curții Supreme este numit

de Rege la propunerea Consiliului General al Puterii Judecătorești, în baza procedurii prevăzute de lege.

Art. 124 din Constituție reglementează instituția Procurorului General. Ministerul Public are sarcina de a promova acțiuni în justiție pentru apărarea statului de drept, a drepturilor cetățenilor și a interesului public protejat prin lege, din oficiu sau la cererea părților interesate, precum și de a proteja independența instanțelor judecătorești și a căuta satisfacerea interesului general în fața acestora. Ministerul Public își exercită atribuțiile prin intermediul procurorilor care compun parchetele, la baza activității acestora aflându-se principiile unității de acțiune și subordonării ierarhice, ambele fiind supuse, în toate cazurile, principiilor legalității și imparțialității.

Este reglementat un corp distinct al poliției judiciare, structură care se află, după caz, în subordinea atât a instanțelor judecătorești, cât și a Ministerului Public atunci când își exercită atribuțiile de investigare a infracțiunilor și de descoperire și reținere a infractorilor, în condițiile stabilite prin lege.

Magistrații în funcție nu pot deține alte funcții publice, nu pot adera la partide politice ori sindicate. Legea reglementează sistemul și metodele de asociere profesională pentru judecători, magistrați și procurori. Legea stabilește sistemul de incompatibilități pentru membrii autorității judecătorești, în așa fel încât să asigure independența totală a acestora.

Autoritatea judecătorească cenzurează, pentru motive de nelegalitate, actele emise de Guvern, la cererea persoanelor care justifică un drept sau un interes legal ce ar fi fost încălcat prin actul atacat.

4. Administrația publică locală și organizarea administrativ-teritorială

Statul spaniol este organizat, din punct de vedere teritorial, în municipalități, provincii și regiuni autonome, toate aceste forme de organizare bucurându-se de autonomie în gestionarea intereselor lor. Statul garantează implementarea efectivă a principiului solidarității prevăzut de Constituția Spaniei, veghind la stabilirea unui echilibru economic corect și adecvat între diferitele regiuni ale teritoriului spaniol și ținând cont de circumstanțele proprii regiunilor insulare. De asemenea, diferențele dintre statutele diferitelor regiuni autonome nu pot implica, în niciun caz, privilegii economice sau sociale.

În ceea ce privește administrația locală, Legea fundamentală spaniolă garantează autonomia municipalităților ce se bucură de personalitate juridică deplină. Guvernarea și administrarea acestora revin Consiliilor municipale formate din primari și consilieri. Consilierii sunt aleși de rezidenții municipalității prin sufragiu universal, egal, liber, direct și secret, în maniera prevăzută prin lege. La rândul lor, primarii sunt aleși de consilieri sau de către rezidenți, după caz.

Provincia, în calitate de entitate locală cu personalitate juridică proprie rezultată din gruparea municipalităților, dar și ca diviziune teritorială desemnată să desfășoare activitățile specifice statului, este guvernată și administrată de un Consiliu provincial ori de altă colectivitate cu caracter reprezentativ.

În arhipelaguri, fiecare insulă are propria administrație sub forma prefecturilor sau a Consiliului insular.

Provinciile limitrofe cu caracteristici istorice, culturale și economice, teritoriile insulare și provinciile cu statut regional istoric pot să se autoguverneze și să formeze regiuni autonome. Dacă o inițiativă în materie de autonomie nu se concretizează, ea poate fi repetată doar după ce au trecut cinci ani. Statutele de autonomie reprezintă norma instituțională de bază a fiecărei regiuni autonome, iar statul le recunoaște și le protejează ca parte integrantă a sistemului său juridic.

Statul poate transfera sau delega regiunilor autonome, printr-o lege organică, unele dintre competențele sale care, prin natura lor, pot fi transferate sau delegate. În orice caz, legea prevede transferul adecvat al mijloacelor financiare și specifică formele de control pe care statul și le rezervă.

Controlul asupra organelor regiunilor autonome este exercitat de Curtea Constituțională, în cazul chestiunilor referitoare la constituționalitatea prevederilor lor normative cu forță de lege, de Guvern, după exprimarea de către Consiliul de Stat a opiniei sale cu privire la exercitarea atribuțiilor delegate conform prezentei Legi fundamentale, de organele de jurisdicție din domeniul contenciosului administrativ, cu privire la administrarea autonomă și normele reglementare ale acesteia, dar și de Curtea de Conturi, în ceea ce privește chestiunile financiare și bugetare.

Un delegat numit de Guvern răspunde de administrația de stat în teritoriul fiecărei regiuni autonome și o coordonează, după caz, cu propria administrație a comunității. Regiunile autonome se bucură de autonomie financiară pentru dezvoltarea și exercitarea competențelor lor, în conformitate cu principiile coordonării cu Trezoreria de Stat și solidarității între cetățenii spanioli.

Comunitatea Autonomă Țara Bascilor beneficiază de un regim economic și fiscal special (denumit „cota bască”) prevăzut în statutul său de autonomie.¹

5. Drepturile fundamentale

Constituția spaniolă reglementează dreptul la dezvoltarea personalității, dreptul de a renunța la cetățenie, demnitatea persoanei, inviolabilitățile inerente ființei umane, dezvoltarea liberă a personalității. De asemenea, respectarea legii și a drepturilor altor persoane reprezintă fundamentul ordinii politice și al păcii sociale în viziunea constituantului spaniol.

Cetățenia spaniolă se dobândește, se păstrează și se pierde în conformitate cu legea. Aceasta nu poate fi retrasă celui care a dobândit-o prin naștere.

O regulă importantă este aceea că doar cetățenii spanioli se bucură de drepturile recunoscute în art. 23 (dreptul de a participa la afacerile publice)², cu excepția cazurilor stabilite prin tratat sau lege cu privire la dreptul de vot și la dreptul de

¹ La rândul ei, comunitatea autonomă Catalonia a solicitat Guvernului spaniol central un sistem de finanțare asemănător (sub forma unui „pact fiscal”) pentru a putea avea controlul absolut asupra gestionării impozitelor pe care regiunea Catalonia le achită administrației centrale spaniole, însă demersul nu a fost aprobat de Guvern.

² Dreptul de a alege și de a fi ales.

a fi ales în cadrul alegerilor municipale, în baza principiului reciprocității. Legea organică stabilește condițiile în baza cărora cetățenii din alte țări și apatrizii se pot bucura de drept de azil în Spania.

Propriu-zis, drepturile și libertățile fundamentale sunt reglementate începând cu art. 14 din Constituția spaniolă. Spaniolii sunt egali în fața legii și nu pot fi supuși discriminării pe motive de origine, rasă, sex, religie, opinie sau oricare altă condiție ori circumstanță personală sau socială.

Sunt interzise atât pedeapsa capitală și tratamentele inumane sau degradante, cât și tortura. Orice persoană are dreptul la viață și la integritate fizică și morală și nu poate fi supusă în niciun caz torturii sau pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante.

Este garantată, de asemenea, libertatea convingerilor religioase. Libertatea ideologică, religioasă și de cult a persoanelor și comunităților este garantată, fără alte restricții în exprimarea acestora, cu excepția celor necesare pentru menținerea ordinii publice protejate prin lege. Nicio persoană nu poate fi obligată să își declare ideologia, religia sau convingerile sale.

Autoritățile publice țin cont de credințele religioase ale societății spaniole și mențin, în consecință, relații de cooperare adecvate cu Biserica Catolică și cu alte culte, fără ca vreo religie să fie declarată religie statală.

Există o protecție constituțională adecvată împotriva reținerii abuzive și este garantat dreptul persoanei la asistență juridică. Este garantat, la art. 17, dreptul la libertate și securitate (*habeas corpus*). Reținerea nu poate dura mai mult decât perioada strict necesară efectuării investigațiilor absolut urgente; în orice caz, persoana arestată trebuie eliberată sau predată autorităților judiciare în maximum 72 de ore. Prin lege se stabilește procedura de prezentare imediată a persoanei reținute/arestate la o instanță de judecată, pentru ca un judecător să se pronunțe asupra legalității măsurii de privare provizorie de libertate. Legea organică stabilește durata maximă a arestării preventive pe care o poate dispune judecătorul în cursul instrucției penale.

Constituția garantează dreptul oricărei persoane la onoare, la viața personală și de familie, precum și la propria imagine.

Domiciliul este inviolabil. Caracterul secret al comunicațiilor este garantat, în special cu privire la comunicațiile poștale, telegrafice și telefonice, restrângerea acestuia putându-se face numai în baza unui ordin judecătoresc.

Potrivit art. 19, este garantată libertatea de circulație, iar cetățenii spanioli au dreptul să își aleagă în mod liber reședința și să circule neîngrădit pe teritoriul Spaniei. Cetățenii au dreptul să intre și să iasă liber din Spania, în condițiile prevăzute de lege.

Mai sunt consacrate constituțional: libertatea de exprimare, libertatea presei, libertatea artei sau artiștilor, dreptul la libertate academică, reglementarea colecțiilor datelor și libertatea de întrunire, precum și dreptul de exprimare și difuzare liberă a gândurilor, ideilor și opiniilor prin cuvinte, în scris sau prin orice alte mijloace de reproducere, dreptul la producții și creații literare, artistice, științifice și

tehnice, dreptul la libertate academică și dreptul de a comunica sau primi în mod liber informații veridice prin orice mijloace de diseminare.

Confiscarea publicațiilor, a înregistrărilor și a altor mijloace de informare poate fi făcută doar în baza unei hotărâri judecătorești/ordin judecătoresc.

Este garantat dreptul la întruniri pașnice și fără arme, fără a fi necesară o autorizare prealabilă. În cazul reuniunilor în locuri publice și al manifestațiilor, organizatorii vor notifica în prealabil autoritățile, care le pot interzice dacă există motive întemeiate privind încălcarea ordinii publice ori un pericol pentru persoane sau bunuri.

Asociațiile pentru care Legea fundamentală permite libera înființare trebuie înregistrate într-un registru, în scopul exclusiv al publicității acestora. Asociațiile pot fi dizolvate sau activitățile lor pot fi suspendate doar în baza unei hotărâri judecătorești motivate. Asociațiile secrete și cele paramilitare sunt interzise.

Bărbatul și femeia au dreptul de a se căsători în deplină egalitate juridică, în condițiile legii, iar statul protejează familia și asigură protecția copiilor. Legea prevede formele de căsătorie, vârsta și capacitatea pentru a se căsători, drepturile și îndatoririle soților, motivele de separare și de desfacere a căsătoriei, precum și efectele acestora. Autoritățile publice asigură protecția socială, economică și juridică a familiei. Copiii se bucură de protecția prevăzută prin acordurile internaționale care le garantează drepturile.

De asemenea, sunt reglementate drepturi referitoare la funcționarea statului democratic contemporan, dreptul la exercitarea unei acțiuni în justiție, dreptul la asistență juridică și dreptul la un proces echitabil, respectiv dreptul de examinare a probelor sau a martorilor, protecția împotriva autoincriminării, prezumția de nevinovăție în cadrul proceselor penale, dreptul la un proces public, dreptul la soluționarea dosarului într-un termen rezonabil și principiul neretroactivității legii penale. Nicio persoană nu poate fi condamnată sau sancționată pentru acțiuni ori omisiuni care, la momentul săvârșirii lor, nu constituiau infracțiune, delict sau abatere administrativă, conform legii în vigoare la momentul respectiv (principiul legalității incriminării).

Pedepsele privative de libertate și măsurile de siguranță sunt menite reeducării și reabilitării sociale, nefiind admisă munca forțată în perioada detenției. În procesele civile nu se pot impune pedepse care implică privarea de libertate, direct ori indirect (principiul caracterului exclusiv penal al sancțiunilor privative de libertate).

Cetățenii au dreptul să participe la viața publică, direct sau prin reprezentanți aleși în mod liber prin sufragiu universal în cadrul alegerilor care se desfășoară periodic, Legea fundamentală consacrand expres dreptul la vot.

Spaniolii au, de asemenea, dreptul să accedă, în condiții de egalitate, la funcții și demnități publice, potrivit cerințelor stabilite prin lege.

Orice persoană are dreptul la educație. Învățământul elementar este obligatoriu și gratuit. Autoritățile publice garantează dreptul tuturor la educație printr-o programare generală a învățământului, cu participarea efectivă a tuturor sectoarelor

în cauză și prin înființarea centrelor educaționale. Autonomia universităților este recunoscută, în baza condițiilor stabilite prin lege. Dreptul persoanelor fizice și al persoanelor juridice de a înființa centre educaționale este recunoscut, cu condiția respectării principiilor constituționale.

Art. 28 reglementează dreptul oricărei persoane de a se alătura sindicatelor, precum și dreptul la grevă. Toți cetățenii au dreptul de a se afilia în mod liber unui sindicat.

Legea fundamentală spaniolă impune obligația de efectuare a serviciului militar. Cetățenii au dreptul și datoria de a apăra Spania. Este prevăzut și dreptul de a fi scutit de serviciul militar pe motive de conștiință.

Orice persoană trebuie să contribuie la cheltuielile publice conform situației sale economice, printr-un sistem fiscal corect bazat pe principiile egalității și impozitării progresive, care nu are, în niciun caz, efectul unei confiscări.

Toți cetățenii spanioli au datoria și dreptul de a munci, de a-și alege liber profesia sau meseria, dreptul la avansare prin muncă și la o remunerație suficientă pentru satisfacerea nevoilor personale și a celor de familie.

Autoritățile publice promovează condiții favorabile pentru progresul social și economic și pentru o distribuție mai echitabilă a veniturilor regionale și personale în cadrul unei politici de stabilitate economică. De asemenea, autoritățile trebuie să deruleze în special o politică destinată ocupării integrale a forței de muncă.

Constituția recunoaște dreptul la protecția sănătății. Este sarcina autorităților publice să organizeze și să vegheze asupra sănătății publice prin intermediul măsurilor de prevenire și al beneficiilor și serviciilor necesare. Legea stabilește drepturile și obligațiile tuturor persoanelor în această privință. Autoritățile publice încurajează educația sanitară, educația fizică și sportul.

Dreptul de a profita de beneficiile științei este inclus în categoria drepturilor fundamentale. Cu siguranță un drept de ultimă generație, acesta presupune că autoritățile publice promovează știința și, respectiv, cercetarea științifică și tehnică în beneficiul interesului general.

Art. 45 din Legea fundamentală consacră dreptul la un mediu înconjurător sănătos. Dreptul la cultură asigură îmbogățirea patrimoniului istoric, cultural și artistic al populației spaniole și al bunurilor care formează acest patrimoniu, indiferent de statutul său juridic și de apartenența sa, fiind reglementată protecția sa prin intermediul legii penale.

Dreptul la locuință este asigurat prin promovarea condițiilor necesare și stabilirea standardelor corespunzătoare pentru a asigura caracterul efectiv al acestui drept, reglementând utilizarea terenurilor în acord cu interesul general, pentru prevenirea speculei. Constituția spaniolă stabilește, de asemenea, reguli privind protecția tinerilor, în sensul respectării demnității acestora și asumării obligației statului de a lua măsurile necesare pentru a le asigura condițiile pentru participarea liberă și eficientă la dezvoltarea politică, socială, economică și culturală.

Statul spaniol dezvoltă, conform art. 49 din Constituție, o politică de prevenire, tratament, reabilitare și integrare a persoanelor cu handicap fizic, senzorial sau mental, acordându-le îngrijirea de specialitate de care au nevoie și oferindu-le protecție specială pentru a se bucura de drepturile acordate restului cetățenilor.

Statul va asigura un venit suficient pentru cetățenii în vârstă, prin pensii adecvate și actualizate periodic.

Autoritățile publice garantează protecția consumatorilor și a utilizatorilor și protejează prin măsuri eficiente siguranța, sănătatea și interesele economice legitime ale acestora.

Art. 54 introduce în sistemul spaniol de garantare a drepturilor și libertăților instituția Avocatul Poporului, ca autoritate publică fundamentală pentru protecția drepturilor și libertăților cetățenilor în fața celorlalte autorități publice. Prin lege organică se reglementează instituția de Avocat al Poporului în calitate de înalt mandatar al Parlamentului, desemnat de acesta să apere drepturile conținute în acest titlu; în acest scop, acesta poate supraveghea activitatea administrației și poate face raportări către Parlament cu privire la aceasta.

Suspendarea drepturilor și libertăților poate avea loc numai în baza unor dispoziții privind situațiile de urgență, așa cum este reglementat și de către CEDO.

6. Raportul dintre dreptul național și dreptul Uniunii Europene

Constituția spaniolă, cu referire la relația dreptului intern spaniol cu dreptul Uniunii Europene, cuprinde norme aparte privind deficitul bugetar structural. Statul și regiunile autonome nu pot suporta un deficit structural care depășește limitele stabilite de către Uniunea Europeană pentru statele membre.

Prevederile referitoare la drepturile și libertățile fundamentale recunoscute prin Constituție trebuie să fie interpretate în baza Declarației Universale a Drepturilor Omului și a tratatelor și acordurilor internaționale privitoare la acestea, ratificate de Spania, principiu ridicat la rang constituțional.

Încheierea unui tratat internațional care conține prevederi contrare Constituției trebuie precedată de revizuirea acesteia (o prevedere similară conține Constituția României).

Guvernul sau oricare dintre cele două Camere au competența de a solicita Curții Constituționale să se pronunțe asupra constituționalității unui tratat.

Tratatele internaționale încheiate în mod valid, după ce au fost publicate oficial, fac parte din dreptul intern. Dispozițiile acestora pot fi abrogate, modificate sau suspendate în maniera prevăzută în tratate sau conform normelor generale de drept internațional.

Procedura reglementată în art. 94, privind încheierea tratatelor și acordurilor internaționale, se aplică în mod corelativ și pentru denunțarea acestora.

7. Curtea Constituțională

Cei 12 judecători ai Curții Constituționale spaniole sunt numiți de Rege, la propunerea a patru autorități constituționale, după cum urmează: Parlamentul desemnează opt judecători, dintre care patru – Congresul Deputaților și alți patru – Senatul; Guvernul desemnează doi judecători, iar ceilalți doi sunt desemnați de Consiliul General al Puterii Judecătorești (art. 159 din Constituția spaniolă).

Curtea Constituțională spaniolă are competențe de control asupra regulamentelor parlamentare, atât cele ale *Cortes Generales* (Camera Deputaților și Senatul), cât și ale adunărilor legislative ale celor 17 comunități autonome.

În procedurile controlului abstract de constituționalitate, atât în cadrul unui recurs, cât și al unei sesizări de neconstituționalitate, Curtea verifică conformitatea cu Constituția a „legilor, dispozițiilor din regulamente sau a actelor având putere de lege” ori, într-o exprimare sintetică, a oricărei „norme cu rang de lege”.

Curtea își exercită funcția de „legislator negativ” și nu este necesară modificarea legii declarate neconstituțională, întrucât articolele sau părțile de articol neconstituționale sunt nule prin efectul direct al deciziei Curții Constituționale.

Sistemul legislativ spaniol distinge următoarele tipuri de conflicte: conflictele între autoritățile statale consacrate la nivel constituțional, conflictele constituționale de competență între stat și comunitățile autonome sau între mai multe comunități autonome și conflictele în vederea apărării autonomiei locale sau a autonomiei statutare.

Există trei reguli esențiale necesare pentru ridicarea unei excepții de neconstituționalitate: norma juridică – obiect al excepției – trebuie să aibă rang de lege și să facă parte din cele susceptibile de o declarație de neconstituționalitate, norma cu rang de lege să fie aplicabilă unui litigiu pe care jurisdicția ordinară îl are de soluționat, iar validitatea acestei norme să influențeze soluția litigiului în cauză.

Recursul *de amparo* spaniol are reglementare diferită prin comparație cu modele în vigoare din anumite țări europene, cum ar fi regulile de funcționare a Curții Constituționale germane. În esență, diferențele constau în faptul că recursul *de amparo* constituie o garanție procedurală extraordinară de protecție a drepturilor fundamentale exercitate în fața Curții Constituționale. Nu este vorba de un recurs direct în fața acestei jurisdicții – deși, spre exemplu în Germania, ar putea exista situații excepționale pentru păstrarea dreptului prezumat a fi afectat – și recursul poate fi promovat după ce a fost parcursă calea judiciară prealabilă.

Înainte de toate, recursul *de amparo* reprezintă o cale de mare utilitate pentru înțelegerea criteriilor interpretative ale Curții Constituționale împreună cu cele ale jurisdicției ordinare. Nu există nicio îndoială că, în materia drepturilor fundamentale, jurisdicția constituțională a dezvoltat o jurisprudență utilă inclusiv ca instrument de ghidare pentru jurisdicția ordinară, introducând noi forme interpretative, proprii unui sistem juridic prevăzut cu o justiție constituțională.

CONSTITUȚIA REGATULUI SPANIEI¹

PREAMBUL

Poporul spaniol, din dorința de a întemeia justiția, libertatea și securitatea și de a promova bunăstarea tuturor membrilor săi, în exercitarea suveranității sale, își proclamă voința de:

a garanta coexistența democratică conform Constituției și legilor și potrivit unei ordini economice și sociale corecte;

a consolida contextul juridic actual ce asigură supremația statului de drept ca expresie a voinței poporului;

a proteja pe toți spaniolii și populația din Spania în exercitarea drepturilor omului, a culturii și tradițiilor, a limbilor și instituțiilor lor;

a impulsiona progresul culturii și economiei în vederea garantării unui standard de viață demn pentru toți;

a pune bazele unei societăți democratice avansate și a contribui la consolidarea relațiilor de pace și cooperare efectivă între toate popoarele lumii.

Astfel, Parlamentul adoptă și poporul spaniol ratifică următoarea Constituție.

TITLU PRELIMINAR

Art. 1

1. Prin prezenta, Spania este constituită ca un stat de drept social și democratic, care apără libertatea, justiția, egalitatea și pluralismul politic ca valori superioare ale ordinii sale juridice.

2. Suveranitatea națională aparține poporului spaniol, cel care conferă toate puterile statului.

3. Forma politică a statului spaniol este monarhia parlamentară.

¹ A fost adoptată de Cortes Generales (Parlamentul Spaniei) la data de 31 octombrie 1978 și aprobată prin referendum la 7 decembrie 1978. A fost promulgată de Regele Juan Carlos I la 27 decembrie 1978. A intrat în vigoare la 29 decembrie 1978, fiind publicată în Buletinul Oficial de Stat nr. 311/1978. A fost modificată în 27 august 1992 (publicată în Buletinul Oficial de Stat nr. 233 din 27 august 1992), precum și la data de 27 septembrie 2011 (Buletinul Oficial de Stat nr. 233 din 27 septembrie 2011).

Art. 2

Constituția se bazează pe unitatea indisolubilă a națiunii spaniole, patria comună și indivizibilă a tuturor spaniolilor; ea recunoaște și garantează dreptul la autogovernare al naționalităților și regiunilor din care este alcătuită și solidaritatea dintre acestea.

Art. 3

1. Limba castiliană este limba oficială a statului. Toți spaniolii au datoria de a o cunoaște și dreptul de a o folosi.

2. Celelalte limbi spaniole sunt, de asemenea, oficiale, în comunitățile autonome care le folosesc, conform statutelor acestora.

3. Bogăția diferitelor dialecte din Spania reprezintă un patrimoniu cultural care trebuie respectat și protejat cu precădere.

Art. 4

1. Drapelul Spaniei este alcătuit din trei benzi orizontale: roșu, galben și roșu, banda de culoare galbenă având de două ori lățimea fiecărei benzi roșii.

2. Statutele comunităților autonome pot reglementa drapele și embleme proprii. Acestea vor fi folosite împreună cu drapelul Spaniei pe edificiile publice și în cadrul ceremoniilor și actelor oficiale.

Art. 5

Capitala Statului este orașul Madrid.

Art. 6

Partidele politice sunt expresia pluralismului politic, ele contribuie la formarea și exprimarea voinței poporului și reprezintă un instrument esențial al participării politice. Înființarea acestora și derularea activităților lor sunt libere, în măsura în care respectă Constituția și legea. Structura internă și funcționarea lor trebuie să fie democratice.

Art. 7

Sindicatul salariaților și asociațiile patronale contribuie la apărarea și promovarea intereselor economice și sociale pe care le reprezintă. Înființarea acestora și derularea activităților lor sunt libere, în măsura în care respectă Constituția și legea. Structura internă și funcționarea lor trebuie să fie democratice.

Art. 8

1. Misiunea Forțelor Armate, care cuprind trupele de uscat, marina militară și forțele aeriene, este garantarea suveranității și independenței Spaniei și apărarea integrității teritoriale și a ordinii constituționale a acesteia.

2. Prin lege organica se va stabili organizarea militară, cu respectarea principiilor cuprinse în prezenta Constituție.

Art. 9

1. Cetățenii și autoritățile publice sunt obligate să respecte Constituția și toate celelalte prevederi legale.

2. Autoritățile publice trebuie să promoveze condițiile necesare pentru ca libertatea și egalitatea persoanelor și a grupurilor de care acestea aparțin să fie reale și efective, să elimine obstacolele ce previn sau îngreunează îndeplinirea acestora și să faciliteze participarea tuturor cetățenilor la viața politică, economică, culturală și socială.

3. Constituția garantează principiul legalității, ierarhia normativă, publicitatea reglementărilor legale, neretroactivitatea dispozițiilor sancționatoare defavorabile sau care restrâng drepturile individuale, certitudinea că statul de drept prevalează, responsabilitatea autorităților publice și interzicerea oricăror acțiuni arbitrare ale acestora.

PARTEA I Drepturile și îndatoririle fundamentale

Art. 10

1. Demnitatea persoanei, drepturile inviolabile inerente, dezvoltarea liberă a personalității, respectarea legii și a drepturilor altor persoane reprezintă fundamentul ordinii politice și păcii sociale.

2. Prevederile referitoare la drepturile și libertățile fundamentale recunoscute prin Constituție sunt interpretate în baza Declarației Universale a Drepturilor Omului și a tratatelor și acordurilor internaționale privitoare la acestea, ratificate de Spania.

CAPITOLUL 1 Spaniolii și cetățenii străini

Art. 11

1. Naționalitatea spaniolă se dobândește, se păstrează și se pierde în conformitate cu legea.

2. Cetățenia spaniolă nu poate fi retrasă celui care a dobândit-o prin naștere.

3. Statul poate negocia tratate de dublă naționalitate cu țările Americii Latine sau cu cele care au avut ori au legături speciale cu Spania. În aceste țări, spaniolii

se pot naturaliza fără a-și pierde naționalitatea de origine, chiar dacă acele țări nu recunosc un drept reciproc pentru cetățenii lor.

Art. 12

Spaniolii devin majori la vârsta de 18 ani.

Art. 13

1. Cetățenii străini se bucură de drepturile și libertățile garantate în acest titlu, în baza condițiilor ce urmează a fi stabilite prin tratate și lege.

2. Doar cetățenii spanioli se bucură de drepturile recunoscute în art. 23, cu excepția cazurilor stabilite prin tratat sau lege cu privire la dreptul de vot și la dreptul de a fi ales la alegerile municipale și în baza principiului reciprocității².

3. Extrădarea este acordată doar în baza unui tratat sau a unei legi, conform principiului reciprocității. Nu se acordă extrădare pentru infracțiuni politice; prin excepție, actele de terorism nu sunt considerate ca reprezentând infracțiuni politice.

4. Legea stabilește condițiile în baza cărora cetățenii din alte țări și apatrizii se pot bucura de drept de azil în Spania.

CAPITOLUL 2

Drepturi și libertăți

Art. 14

Spaniolii sunt egali în fața legii și nu pot fi supuși discriminării pe motive de origine, rasă, sex, religie, opinie sau oricare altă condiție sau circumstanță personală sau socială.

Secțiunea 1: Drepturi fundamentale și libertăți publice

Art. 15

Orice persoană are dreptul la viață și la integritate fizică și morală și nu poate fi supusă în niciun caz torturii sau pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante. Pedepsa cu moartea este abolită prin prezenta Constituție, cu excepția dispozițiilor din legile penale militare pe timp de război.

² Acest text include prima reformă constituțională adoptată la 27.08.1992; au fost adăugate doar cuvintele „și la dreptul de a fi ales” în acest alineat.

Art. 16

1. Libertatea ideologică, religioasă și de cult a persoanelor și comunităților este garantată, fără alte restricții în exprimarea acestora, cu excepția celor necesare pentru menținerea ordinii publice protejate prin lege.

2. Nicio persoană nu poate fi obligată să își declare ideologia, religia sau convingerile sale.

3. Nicio religie nu are caracter statal. Autoritățile publice țin cont de credințele religioase ale societății spaniole și mențin, în consecință, relații de cooperare adecvate cu Biserica Catolică și cu alte culte.

Art. 17

1. Orice persoană are dreptul la libertate și securitate. Nicio persoană nu poate fi privată de libertatea sa, decât potrivit dispozițiilor acestui articol și numai în cazurile și în maniera prevăzute prin lege.

2. Reținerea nu poate dura mai mult decât perioada strict necesară efectuării investigațiilor menite să stabilească evenimentele; în orice caz, persoana arestată trebuie eliberată sau predată autorităților judiciare în maximum 72 de ore.

3. Orice persoană reținută sau arestată trebuie informată imediat și într-o manieră și limbă pe care o poate înțelege referitor la drepturile sale și motivele arestării sale și nu poate fi obligată să dea declarații. Persoanei arestate i se garantează asistența juridică în timpul procedurilor polițienești și judiciare, în condițiile stabilite prin lege.

4. Legea prevede o procedură *habeas corpus* pentru asigurarea predării imediate a oricărei persoane arestate ilegal către autoritățile judiciare. Legea stabilește durata maximă a arestării preventive.

Art. 18

1. Este garantat dreptul la onoare, la viața personală și de familie și la propria imagine.

2. Domiciliul este inviolabil. Nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul altei persoane fără consimțământul acesteia, iar percheziționarea domiciliului nu poate fi efectuată fără acordul proprietarului sau fără un mandat judecătoresc, cu excepția cazurilor de flagrant delict.

3. Caracterul secret al comunicațiilor este garantat, în special cu privire la comunicațiile poștale, telegrafice și telefonice, încălcarea acestuia putându-se face numai în baza unui ordin judecătoresc.

4. Legea poate restricționa folosirea informațiilor în scopul de a garanta onoarea și intimitatea personală și familială a cetățenilor și exercitarea deplină a drepturilor acestora.

Art. 19

Cetățenii spanioli au dreptul să își aleagă în mod liber reședința și să circule pe teritoriul Spaniei. Cetățenii au dreptul să intre și să iasă liber din Spania, în condițiile prevăzute de lege. Acest drept nu poate fi limitat pe motive politice sau ideologice.

Art. 20

1. Următoarele drepturi sunt recunoscute și protejate:
 - a. dreptul de exprimare și difuzare liberă a gândurilor, ideilor și opiniilor prin cuvinte, în scris sau prin orice alte mijloace de reproducere;
 - b. dreptul la producții și creații literare, artistice, științifice și tehnice;
 - c. dreptul la libertate academică;
 - d. dreptul de a comunica sau primi în mod liber informații veridice prin orice mijloace de diseminare. Legea reglementează dreptul la clauza de conștiință și la secretul profesional în exercitarea acestor libertăți.

2. Exercitarea acestor drepturi nu poate fi restricționată prin nicio formă de cenzură prealabilă.

3. Legea reglementează organizarea și controlul parlamentar al mijloacelor de comunicare în masă aflate sub coordonarea statului sau a oricărei entități publice și garantează accesul la aceste mijloace grupurilor sociale și politice importante, respectând pluralismul societății și al diferitelor limbi ale Spaniei.

4. Aceste libertăți pot fi limitate pentru a se asigura respectarea drepturilor recunoscute în acest titlu, în prevederile legale care îl implementează și, în special, în dreptul la onoare, la confidențialitate, la propria imagine și la protecția tinerilor și a copiilor.

5. Confiscarea publicațiilor, a înregistrărilor și a altor mijloace de informare poate fi făcută doar în baza unei hotărâri judecătorești

Art. 21

1. Este garantat dreptul la întruniri pașnice și fără arme. Exercitarea acestui drept nu necesită autorizare prealabilă.

2. În cazul reuniunilor în locuri publice și al manifestațiilor, organizatorii vor notifica în prealabil autoritățile, care le pot interzice dacă există motive întemeiate privind încălcarea ordinii publice ori pericol pentru persoane sau bunuri.

Art. 22

1. Este recunoscut dreptul la asociere.

2. Asociațiile care urmăresc scopuri sau folosesc mijloace definite prin lege ca fiind infracțiuni sunt ilegale.

3. Asociațiile înființate în temeiul acestui articol trebuie înregistrate într-un registru, în scopul exclusiv al publicității acestora.

4. Asociațiile pot fi dizolvate sau activitățile lor pot fi suspendate doar în baza unei hotărâri judecătorești motivate.

5. Asociațiile secrete și cele paramilitare sunt interzise.

Art. 23

1. Cetățenii au dreptul să participe la afacerile publice, direct sau prin reprezentanți aleși în mod liber prin sufragiu universal în cadrul alegerilor periodice.

2. Ei au, de asemenea, dreptul să accedă, în condiții de egalitate, la funcții și demnități publice, potrivit cerințelor stabilite prin lege.

Art. 24

1. Toate persoanele au dreptul să obțină protecție efectivă din partea judecătorilor și a instanțelor în exercitarea drepturilor și a intereselor lor legitime și, în niciun caz, apărarea nu le poate fi refuzată.

2. De asemenea, toate persoanele au dreptul la un judecător competent pre-stabilit prin lege; dreptul la apărare și la asistență juridică din partea unui avocat; dreptul de a fi informate cu privire la acuzațiile aduse împotriva lor; dreptul la un proces public fără întârzieri nejustificate și cu garanții depline; dreptul la utilizarea de dovezi pertinente pentru apărarea lor; dreptul de a nu face declarații autoincriminatorii; dreptul de a nu pleda vinovate; dreptul la prezumția de nevinovăție.

Legea prevede cazurile în care, din motive de relație familială sau secret profesional, nu este obligatorie formularea de declarații cu privire la faptele presupuse a fi infracțiuni.

Art. 25

1. Nicio persoană nu poate fi condamnată sau sancționată pentru acțiuni sau omisiuni care, la momentul săvârșirii lor, nu constituiau infracțiune, delict sau abatere administrativă, conform legii în vigoare la momentul respectiv.

2. Pedepsele privative de libertate și măsurile de siguranță sunt menite reeducării și reabilitării sociale și nu pot include munca forțată. Persoanele condamnate la închisoare se bucură, pe perioada detenției lor, de drepturile fundamentale conținute în acest capitol, cu excepția celor restricționate în mod expres prin conținutul sentinței, scopul pedepsei și legea penitenciarelor. În orice caz, acestea au dreptul la muncă plătită și la beneficiile securității sociale, cât și dreptul de acces la oportunitățile culturale și la dezvoltarea generală a personalității lor.

3. Administrația civilă nu poate impune pedepse care implică privarea de libertate direct ori indirect.

Art. 26

În cadrul administrației civile și a organizațiilor profesionale sunt interzise tribunalele de onoare.

Art. 27

1. Orice persoană are dreptul la educație. Este recunoscută libertatea la învățatură.

2. Educația vizează dezvoltarea deplină a personalității umane, cu respectarea principiilor democratice ale coexistenței și a drepturilor și libertăților fundamentale.

3. Autoritățile publice garantează dreptul părinților de a se asigura că descendenții lor direcți primesc o educație religioasă și morală potrivit propriilor convingeri.

4. Învățământul elementar este obligatoriu și gratuit.

5. Autoritățile publice garantează dreptul tuturor la educație printr-o programă a învățământului general, cu participarea efectivă a tuturor sectoarelor în cauză și prin înființarea centrelor educaționale.

6. Dreptul persoanelor fizice și al persoanelor juridice de a înființa centre educaționale este recunoscut, cu condiția respectării principiilor constituționale.

7. Profesorii, părinții și, după caz, elevii participă la controlul și managementul tuturor centrelor susținute de administrație din fonduri publice, în baza termenilor stabiliți prin lege.

8. Autoritățile publice inspectează și standardizează sistemul educațional pentru a asigura respectarea legilor.

9. Autoritățile publice sprijină centrele educaționale care îndeplinesc cerințele stabilite prin lege.

10. Autonomia universităților este recunoscută, în baza termenilor stabiliți prin lege.

Art. 28

1. Toți cetățenii au dreptul de a se afilia în mod liber unui sindicat. Legea poate restricționa sau face excepții cu privire la acest drept în cazul Forțelor Armate sau al institutelor ori altor entități supuse disciplinei militare și prevede condiții speciale pentru exercitarea acestui drept de către funcționarii publici. Libertatea sindicală include dreptul de a înființa sindicate și de a se alătura unui sindicat ales de fiecare, cât și dreptul sindicatelor de a forma confederații și de a fonda organizații sindicale internaționale sau de a deveni membre ale acestora. Nicio persoană nu poate fi obligată să se alătore unui sindicat.

2. Este recunoscut dreptul salariaților la grevă, în vederea apărării intereselor lor. Legea care guvernează acest drept stabilește garanțiile necesare pentru asigurarea menținerii serviciilor publice esențiale.

Art. 29

1. Toți spaniolii au dreptul de a adresa petiții individuale sau colective, în scris, în forma și condițiile stabilite prin lege.

2. Membrii Forțelor Armate sau ai institutelor ori entităților supuse disciplinei militare pot să-și exercite, de asemenea, acest drept în mod individual și potrivit dispozițiilor speciale statutare referitoare la acestea.

Secțiunea a 2-a: Drepturile și îndatoririle cetățenilor

Art. 30

1. Cetățenii au dreptul și datoria de a apăra Spania.

2. Legea stabilește obligațiile militare ale spaniolilor și reglementează, cu garanțiile necesare, obiecția pe motive de conștiință, cât și alte motive pentru

scutirea de la serviciul militar obligatoriu; după caz, aceasta poate impune totodată un serviciu în folosul comunității în locul serviciului militar.

3. Serviciul civil poate fi stabilit în vederea îndeplinirii obiectivelor de interes general ale societății spaniole

4. Îndatoririle cetățenilor în caz de risc grav, catastrofă sau calamitate pot fi reglementate prin lege.

Art. 31

1. Orice persoană trebuie să contribuie la cheltuielile publice conform situației sale economice, printr-un sistem fiscal corect bazat pe principiile egalității și impozitării progresive, care nu are în niciun caz efectul unei confiscări.

2. Cheltuielile publice vor asigura o repartitie echitabilă a resurselor publice, iar programarea și execuția acestora vor respecta criteriile de eficiență și economie.

3. Prestațiile personale sau patrimoniale cu caracter public pot fi impozitate numai potrivit legii.

Art. 32

1. Bărbatul și femeia au dreptul de a se căsători în deplină egalitate juridică.

2. Legea prevede formele de căsătorie, vârstă și capacitatea pentru a se căsători, drepturile și îndatoririle soților, motivele de separare sau desfacere a căsătoriei, efectele acestora.

Art. 33

1. Este recunoscut dreptul la proprietate privată și la moștenire.

2. Funcția socială a acestor drepturi stabilește limitele conținutului lor, conform legii.

3. Nicio persoană nu poate fi lipsită de bunurile ori de drepturile sale, cu excepția motivelor de interes social sau pentru cauză de utilitate publică, în schimbul unei despăgubiri juste, conform legii.

Art. 34

1. Dreptul de a înființa fundații în scopuri de interes general este recunoscut conform legii.

2. Prevederile alineatelor 2 și 4 din articolul 22 se aplică și fundațiilor.

Art. 35

1. Toți spaniolii au datoria și dreptul de a munci, de a-și alege liber profesia sau meseria, dreptul la avansare prin muncă și la o remunerație suficientă pentru satisfacerea nevoilor lor și ale familiilor lor. În niciun caz, aceștia nu pot fi discriminați pe motive de sex.

2. Legea reglementează statutele salariaților.

Art. 36

Legea reglementează particularitățile specifice statutului juridic al asociațiilor profesionale și exercitarea profesiilor care necesită o diplomă. Structura internă și funcționarea asociațiilor trebuie să fie democratice.

Art. 37

1. Legea garantează dreptul la negocierea colectivă între salariați și reprezentanții angajatorilor, cât și caracterul obligatoriu al acordurilor.

2. Salariaților și angajatorilor li se garantează dreptul de a recurge la proceduri de conflict colectiv. Legea care reglementează exercitarea acestui drept include, fără a aduce atingere restricțiilor pe care le poate impune, garanțiile necesare pentru asigurarea funcționării serviciilor publice esențiale.

Art. 38

Libera inițiativă este recunoscută în cadrul unei economii de piață. Autoritățile publice garantează și protejează exercitarea acesteia și apărarea productivității, potrivit cerințelor economiei generale și, după caz, planificării economice.

CAPITOLUL 3

Principiile care guvernează politica economică și socială

Art. 39

1. Autoritățile publice asigură protecția socială, economică și juridică a familiei.

2. De asemenea, autoritățile publice asigură protecția deplină a copiilor, care sunt egali în fața legii, indiferent de origine, și a mamelor, oricare ar fi starea civilă a acestora. Legea reglementează stabilirea paternității.

3. Părinții trebuie să ofere copiilor lor, născuți din căsătorie sau în afara acesteia, asistență de orice fel atât timp cât sunt minori și în alte împrejurări stabilite prin lege.

4. Copiii se bucură de protecția prevăzută prin acordurile internaționale care le garantează drepturile.

Art. 40

1. Autoritățile publice promovează condiții favorabile pentru progresul social și economic și pentru o distribuție mai echitabilă a veniturilor regionale și personale în cadrul unei politici de stabilitate economică. Acestea derulează în special o politică destinată ocupării integrale a forței de muncă.

2. De asemenea, autoritățile publice promovează o politică prin care se garantează pregătirea și recalificarea profesională; acestea asigură sănătatea și protecția muncii, garantează odihna necesară prin limitarea duratei zilei de lucru, prin concedii periodice plătite și promovarea centrelor de odihnă și recreere.

Art. 41

Autoritățile publice mențin un sistem public de securitate socială pentru toți cetățenii, garantând asistența socială adecvată și beneficii în situații de necesitate, în special în caz de șomaj. Asistența și beneficiile suplimentare sunt opționale.

Art. 42

Statul se preocupă în mod special de protejarea drepturilor economice și sociale ale lucrătorilor spanioli din străinătate și politica sa vizează întoarcerea în țară a acestora.

Art. 43

1. Este recunoscut dreptul la protecția sănătății.
2. Este sarcina autorităților publice să organizeze și să vegheze asupra sănătății publice prin intermediul măsurilor de prevenire și al beneficiilor și serviciilor necesare. Legea stabilește drepturile și obligațiile tuturor în această privință.
3. Autoritățile publice încurajează educația sanitară, educația fizică și sportul. De asemenea, acestea încurajează utilizarea corectă a timpului liber.

Art. 44

1. Autoritățile publice promovează și veghează asupra accesului la cultură, la care toate persoanele sunt îndreptățite.
2. Autoritățile publice promovează știința și cercetarea științifică și tehnică în beneficiul interesului general.

Art. 45

1. Orice persoană are atât dreptul să se bucure de un mediu propice dezvoltării personalității sale, cât și datoria de a-l păstra.
2. Autoritățile publice veghează asupra utilizării raționale a tuturor resurselor naturale, în vederea protejării și îmbunătățirii calității vieții și a conservării și refacerii mediului, făcând apel la solidaritatea colectivă indispensabilă.
3. Cei care încalcă dispozițiile alineatului precedent vor suporta, în baza termenilor fixați prin lege, sancțiuni penale sau, dacă este cazul, administrative, și vor avea obligația să repare prejudiciile cauzate.

Art. 46

Autoritățile publice garantează conservarea și promovează îmbogățirea patrimoniului istoric, cultural și artistic al populației spaniole și al bunurilor care formează acest patrimoniu, indiferent de statutul său juridic și de apartenența sa. Legea penală sancționează orice agresiune împotriva acestui patrimoniu.

Art. 47

Toți spaniolii au dreptul de a se bucura de o locuință decentă și adecvată. Autoritățile publice promovează condițiile necesare și stabilesc standarde corespunzătoare pentru a asigura caracterul efectiv al acestui drept, reglementând

utilizarea terenurilor în acord cu interesul general, pentru prevenirea speculei. Comunitatea participă la beneficiile ce rezultă din politicile urbanistice ale entităților publice.

Art. 48

Autoritățile publice promovează condițiile pentru participarea liberă și eficientă a tinerilor la dezvoltarea politică, socială, economică și culturală.

Art. 49

Autoritățile publice derulează o politică de prevenire, tratament, reabilitare și integrare a persoanelor cu handicap fizic, senzorial sau mental, acordându-le îngrijirea de specialitate de care au nevoie și oferindu-le protecție specială pentru a se bucura de drepturile acordate tuturor cetățenilor în prezentul titlu.

Art. 50

Autoritățile publice garantează un venit suficient pentru cetățenii în vârstă, prin pensii adecvate și actualizate periodic. De asemenea, fără a aduce atingere obligațiilor familiilor, ele promovează bunăstarea acestora printr-un sistem de servicii sociale care se adresează problemelor lor specifice de sănătate, locuință, cultură și timp liber.

Art. 51

1. Autoritățile publice garantează protecția consumatorilor și a utilizatorilor și protejează prin măsuri eficiente siguranța, sănătatea și interesele economice legitime ale acestora.

2. Autoritățile publice promovează informarea și educarea consumatorilor și utilizatorilor, încurajează organizațiile acestora și îi ascultă cu privire la acele probleme care îi afectează pe membrii acestora, în baza condițiilor stabilite prin lege.

3. În cadrul prevederilor de mai sus, legea reglementează comerțul intern și regimul autorizării produselor comerciale.

Art. 52

Legea reglementează organizațiile profesionale care contribuie la apărarea propriilor interese economice. Structura internă și funcționarea lor trebuie să fie democratice.

CAPITOLUL 4

Garantarea drepturilor și libertăților fundamentale

Art. 53

1. Drepturile și libertățile recunoscute în capitolul 2 din prezentul titlu sunt obligatorii pentru toate autoritățile publice. Doar o lege care respectă în orice

situație conținutul esențial al acestora poate reglementa exercitarea acestor drepturi și libertăți, care sunt protejate potrivit dispozițiilor articolului 161, alineatul 1, litera a.

2. Orice cetățean poate solicita protejarea libertăților și drepturilor recunoscute la articolul 14 și în secțiunea 1 a capitolului 2, prin intermediul unei acțiuni fondate pe principiile priorității și procedurii sumare în fața instanțelor ordinare și, după caz, prin formularea unui recurs la Curtea Constituțională. Acest ultim recurs se aplică obiecției pe motive de conștiință recunoscute în articolul 30.

3. Recunoașterea, respectarea și protejarea principiilor recunoscute în capitolul 3 ghidează legislația, practicile judiciare și acțiunile întreprinse de autoritățile publice. Acestea pot fi invocate doar în fața instanțelor ordinare, potrivit dispozițiilor legale care le implementează.

Art. 54

O lege organică reglementează instituția de Avocat al Poporului în calitate de înalt mandatar al Parlamentului, desemnat de acesta să apere drepturile conținute în acest titlu; în acest scop, acesta poate supraveghea activitatea administrației și poate face raportări către Parlament cu privire la aceasta³.

CAPITOLUL 5 Suspendarea drepturilor și libertăților

Art. 55

1. Drepturile recunoscute la articolele 17 și 18, alineatele 2 și 3, articolele 19 și 20, alineatul 1, literele a și d, și alineatul 5, articolele 21 și 28, alineatul 2, și articolul 37, alineatul 2, pot fi suspendate dacă se declară starea de urgență sau de asediu (legea marțială), în baza termenilor prevăzuți în Constituție. Alineatul 3 al articolului 17 face excepție de la dispozițiile de mai sus în cazul declarării stării de urgență.

2. Legea organică poate stabili modalitatea și cazurile în care, pe bază individuală, cu participarea obligatorie a instanțelor și prin control parlamentar adecvat, drepturile recunoscute la articolul 17, alineatul 2 și articolul 18, alineatele 2 și 3, pot fi suspendate pentru anumite persoane în cadrul anchetelor activităților grupărilor armate sau ale grupărilor teroriste.

Utilizarea nejustificată sau abuzivă a prerogativelor recunoscute în legea organică de mai sus antrenează răspunderea penală pentru încălcarea drepturilor și libertăților recunoscute prin lege.

³ Normele de procedură ale Senatului, articolul 183.

PARTEA A II-A Despre Coroană

Art. 56

1. Regele este șeful statului, simbolul unității și permanenței acestuia. El arbitrează și moderează funcționarea normală a instituțiilor, își asumă cea mai înaltă reprezentare a statului spaniol în relațiile internaționale, în special în cazul relațiilor cu națiunile comunității sale istorice, și exercită atribuțiile conferite lui în mod expres prin Constituție și legi.

2. Titlul său este cel de Rege al Spaniei și poate folosi celelalte titluri ce aparțin Coroanei.

3. Persoana Regelui este inviolabilă și nu poate fi trasă la răspundere. Actele sale sunt mereu contrasemnate în maniera stabilită la articolul 64. Acestea nu sunt valabile fără contrasemnătură, cu excepția cazurilor prevăzute la articolul 65, alineatul 2.

Art. 57

1. Coroana Spaniei poate fi moștenită de succesorii M.S. Juan Carlos I de Burbón, moștenitorul legitim al dinastiei istorice. Succesiunea la tron urmează ordinea obișnuită a primogeniturii și reprezentării, linia anterioară fiind preferată întotdeauna celor ulterioare; în cadrul aceleiași linii, gradul cel mai apropiat este preferat celui mai îndepărtat; în cadrul aceluiași grad, bărbatul este preferat femeii și, în cadrul aceluiași sex, persoana mai în vârstă este preferată celei mai tinere.

2. Prințul moștenitor, de la nașterea sa și din momentul dobândirii acestui rang, deține titlul de Prinț de Asturias și alte titluri deținute în mod tradițional de moștenitorul Coroanei Spaniei.

3. Dacă toate liniile desemnate prin lege se sting, Parlamentul se va ocupa de succesiunea la Coroană în maniera cea mai adecvată intereselor Spaniei.

4. Persoanele care au drept de succesiune la tron și care se căsătoresc împotriva interdicției exprese a Regelui și a Parlamentului sunt excluse de la succesiunea la Coroană și același lucru se întâmplă și cu descendenții acestora.

5. Abdicările și renunțările, precum și incertitudinile de fapt sau de drept rezultate în legătură cu succesiunea la Coroană sunt soluționate printr-o lege organică.

Art. 58

Regina consoartă sau Prințul consort nu pot asuma funcții constituționale, decât potrivit dispozițiilor referitoare la regență.

Art. 59

1. Dacă Regele este minor, tatăl sau mama Regelui ori, în lipsa acestora, cea mai în vârstă rudă majoră aflată cel mai aproape de succesiunea la Coroană,

conform ordinii stabilite în Constituție, își asumă imediat funcția de Regent, pe care o va exercita în perioada cât Regele este minor.

2. Dacă Regele devine inapt să-și exercite autoritatea, iar această incapacitate este recunoscută de Parlament, Prințul moștenitor al Coroanei își asumă imediat regența, dacă este major. Dacă el nu este major, procedura specificată la alineatul anterior se aplică până la majoratul prințului moștenitor al Coroanei.

3. Dacă nu există nicio persoană îndreptățită să-și asume regența, aceasta este numită de Parlament și este alcătuită din una, trei sau cinci persoane.

4. Pentru a putea exercita regența, o persoană trebuie să fie de origine spaniolă și să fie majoră.

5. Regența se exercită prin mandat constituțional și întotdeauna în numele Regelui.

Art. 60

1. Tutorele Regelui minor este persoana numită în testamentul Regelui decedat, cu condiția ca aceasta să fie de origine spaniolă și să fie majoră. Dacă Regele nu a desemnat un tutore, acesta va fi tatăl sau mama, atât timp cât rămân văduvi. În lipsa acestora, tutorele este numit de Parlament, dar funcțiile de Regent și tutore nu pot fi deținute de aceeași persoană, cu excepția tatălui, a mamei sau a ascendenților direcți ai Regelui.

2. Exercițarea tutelei este incompatibilă, de asemenea, cu deținerea unei funcții sau a unei reprezentări politice.

Art. 61

1. Regele, când este proclamat în fața Parlamentului, depune jurământul că-și va îndeplini îndatoririle de credință, că se va supune Constituției și legilor și că va asigura că acestea, precum și drepturile cetățenilor și ale comunităților autonome sunt respectate.

2. Prințul moștenitor, la momentul majoratului, și Regentul sau regenții, la momentul preluării funcției, depun același jurământ, cât și jurământul de loialitate față de Rege.

Art. 62

Regele are următoarele atribuții și prerogative:

- a. validează și promulgă legile;
- b. convoacă și dizolvă Parlamentul și convoacă alegerile în condițiile prevăzute în Constituție;
- c. convoacă un referendum în situațiile prevăzute de Constituție;
- d. propune un candidat la conducerea Guvernului și, după caz, îl numește sau îl revocă din funcție, conform Constituției;
- e. numește și demite membrii Guvernului, la propunerea Președintelui Guvernului;
- f. emite decretul aprobat în Consiliul de Miniștri, conferă funcții civile și militare și acordă onoruri și distincții, în conformitate cu legea;

- g. este informat cu privire la problemele statului și, în acest scop, prezidează reuniunile Consiliului de Miniștri oricând acesta consideră potrivit, la cererea Președintelui Guvernului;
- h. exercită comanda supremă a Forțelor Armate;
- i. exercită dreptul de grațiere, conform legii, însă nu poate să acorde grațieri generale;
- j. exercită înaltul patronaj al Academiei Regale.

Art. 63

1. Regele acreditează ambasadorii și alți reprezentanți diplomatici. Reprezentanții străini în Spania sunt acreditați în fața acestuia.
2. Regele are responsabilitatea de a exprima acordul statului față de angajamentele internaționale prin tratate, în conformitate cu Constituția și cu legile.
3. Este prerogativa Regelui, ca urmare a autorizației date de către Parlament, să declare război și să încheie pacea.

Art. 64

1. Actele Regelui sunt contrasemnate de către Președintele Guvernului și, după caz, de către miniștrii de resort. Nominalizarea și numirea Președintelui Guvernului și dizolvarea prevăzute la articolul 99 sunt contrasemnate de Președintele Camerei Deputaților.
2. Persoanele care contrasemnează actele Regelui sunt răspunzătoare pentru acestea.

Art. 65

1. Regele primește o sumă globală de la bugetul de stat pentru întreținerea familiei și a casei sale, de care dispune în mod liber.
2. Regele numește și revocă în mod liber membrii civili și militari ai Casei Regale.

PARTEA A III-A Parlamentul (Cortesurile Generale)

CAPITOLUL 1 Camerle Parlamentului

Art. 66

1. Parlamentul reprezintă poporul spaniol și este format din Camera Deputaților și Senat.

2. Parlamentul exercită puterea legislativă a statului și aprobă bugetul acestuia, controlează acțiunile Guvernului și are alte competențe atribuite prin Constituție.
3. Camerele Parlamentului sunt inviolabile.

Art. 67

1. Nicio persoană nu poate fi membru al ambelor Camere în mod simultan sau reprezentant în adunarea unei regiuni autonome și membru al Camerei Deputaților în același timp.
2. Membrii Parlamentului nu sunt obligați printr-un mandat imperativ.
3. Ședințele Parlamentului care se țin fără a fi fost convocate, potrivit Regulamentului intern, nu sunt obligatorii pentru Camere, iar membrii nu-și pot exercita atribuțiile și nici nu se pot bucura de privilegiile lor.

Art. 68

1. Camera Deputaților este formată din cel puțin 300 și cel mult 400 de membri aleși prin sufragiu universal, liber, egal, direct și secret, în baza condițiilor prevăzute prin lege.
2. Circumscripția electorală este provincia. Orașele Ceuta și Melilla sunt reprezentate de câte un membru. Numărul total de membri este distribuit conform legii, fiecărei circumscripții fiindu-i alocată o reprezentare inițială minimă, restul membrilor fiind distribuiți direct proporțional cu numărul de locuitori.
3. Alegerile din fiecare circumscripție se derulează pe bază de reprezentare proporțională.
4. Camera Deputaților este investită pentru patru ani. Mandatul membrilor încetează după patru ani de la alegerea acestora sau în ziua în care Camera Deputaților este dizolvată.
5. Toți spaniolii care se bucură din plin de drepturile lor politice sunt alegători și pot candida la alegeri. Legea recunoaște și statul facilitează exercitarea dreptului la vot de către spaniolii care se află în afara teritoriului Spaniei.
6. Alegerile au loc între 30 și 60 de zile de la încheierea mandatului anterior. Camera Deputaților trebuie să se reunească în 25 de zile de la alegeri.

Art. 69

1. Senatul este Camera cu reprezentare teritorială.
2. În fiecare provincie, patru senatori sunt aleși de către alegătorii aceștia prin vot universal, liber, egal, direct și secret, în baza condițiilor stabilite printr-o lege organică.
3. În cazul provinciilor insulare, fiecare insulă sau grup de insule care are o prefectură sau un consiliu insular este considerată circumscripție în scopul alegerilor pentru senatori; corespund trei senatori pentru fiecare dintre insulele mari – Gran Canaria, Mallorca și Tenerife – și un senator pentru următoarele insule sau grupuri de insule: Ibiza-Formentera, Menorca, Fuerteventura, Gomera, Hierro, Lanzarote și La Palma.

4. Orașele Ceuta și Melilla aleg fiecare câte doi senatori.

5. Regiunile autonome numesc, în plus, un senator și câte un senator pentru fiecare milion de locuitori din teritoriile lor. Numirea revine Adunării Legislative sau, în lipsa acesteia, organului colegial superior al comunității autonome, potrivit dispozițiilor statutului acestuia care asigură, în orice caz, o reprezentare proporțională adecvată.

6. Senatul este ales pentru patru ani. Mandatul senatorilor încetează după patru ani de la alegere sau în ziua dizolvării Camerei.

Art. 70.

1. Legea electorală stabilește motivele pentru ineligibilitatea și incompatibilitatea membrilor Camerei Deputaților și senatorilor, motive care se referă în orice caz la cei care sunt:

- a. membrii Curții Constituționale;
- b. înalții funcționari al administrației statului stabiliți prin lege, cu excepția membrilor Guvernului;
- c. Avocatul Poporului;
- d. magistrații, judecătorii și procurorii în activitate;
- e. militarii de carieră și membrii forțelor și corpurilor de securitate și de poliție în exercițiu;
- f. membrii colegiilor electorale.

2. Valabilitatea documentelor care atestă alegerile membrilor celor două Camere se supune controlului judecătoresc, în baza condițiilor prevăzute în legea electorală.

Art. 71

1. Deputații și senatorii se bucură de inviolabilitate pentru opiniile exprimate în exercitarea atribuțiilor lor.

2. Pe durata mandatului, deputații și senatorii se bucură totodată de imunitate și nu pot fi arestați decât în caz de flagrant delict. Aceștia nu pot fi inculpați și nici urmăriți penal, fără autorizarea prealabilă a Camerei din care fac parte.

3. În cadrul procedurilor penale împotriva deputaților și senatorilor, instanța competentă este Secția Penală a Curții Supreme.

4. Deputații și senatorii primesc o remunerație ce urmează a fi stabilită de către Camera respectivă.

Art. 72

1. Camerele își stabilesc propriile norme de procedură, adoptă propriile bugete în mod autonom și de comun acord și reglementează statutul personalului Parlamentului. Regulamentele și revizuirea acestora se supun votului final asupra întregului text, vot care necesită majoritatea absolută.

2. Camerele își aleg președinții și pe ceilalți membri ai birourilor lor. Ședințele comune sunt prezidate de Președintele Camerei Deputaților și sunt guvernate

de Regulamentul Parlamentului aprobat cu majoritatea absolută a membrilor fiecărei Camere.

3. Președinții Camerelor exercită în numele acestora toate puterile administrative și atribuțiile disciplinare în incinta sediilor respective.

Art. 73

1. Camerele se întrunesc anual în două sesiuni ordinare: prima din septembrie până în decembrie, iar a doua din februarie până în iunie.

2. Camerele se pot întruni în sesiuni extraordinare, la cererea Guvernului, a comisiei permanente sau a majorității absolute a membrilor oricărei Camere. Sesiunile extraordinare se convoacă pe baza ordinii de zi determinate și se închid după epuizarea acesteia.

Art. 74

1. Camerele se întrunesc în sesiune comună în vederea exercitării puterilor care nu au un caracter legislativ conferite în mod expres Parlamentului în titlul II.

2. Hotărârile Parlamentului prevăzute în articolul 94, alineatul 1, articolul 145, alineatul 2, și articolul 158, alineatul 2, se adoptă cu majoritatea fiecărei Camere. În primul caz, procedura se inițiază de Camera Deputaților, iar în celelalte două de Senat. În ambele situații, dacă nu există acord între Senat și Camera Deputaților, se înființează o comisie mixtă de mediere, compusă dintr-un număr egal de deputați și senatori. Comisia propune un text comun, care se supune la vot separat în ambele Camere. Dacă textul nu este aprobat de ambele Camere în forma stabilită, decizia aparține Camerei Deputaților, cu votul majorității absolute.

Art. 75

1. Camerele se reunesc în ședințe plene și în Comisii.

2. Camerele pot delega comisiilor legislative permanente aprobarea Guvernului sau proiectele de lege neguvernamentale. Totuși, Camerele reunite în ședință plenară pot solicita oricând ca orice proiect de lege al Guvernului sau neguvernamental, care a fost astfel delegat, să fie dezbătut și votat de către acestea.

3. Revizuirea Constituției, afacerile internaționale, legile organice și legile-cadru, precum și exercițiul bugetar și bugetul fac excepție de la prevederile alineatului precedent.

Art. 76

1. Camera Deputaților și Senatul, individual, și, după caz, ambele Camere reunite, pot numi comisii de anchetă cu privire la orice problemă de interes public. Concluziile acestora nu sunt obligatorii pentru instanțele judecătorești și nici nu afectează hotărârile judecătorești, dar rezultatele investigațiilor pot fi transmise Ministerului Public, care va lua măsurile necesare.

2. Înfațișarea în fața fiecărei Camere, după caz, este obligatorie în cazul convocării făcute de către Camere. Legea reglementează sancțiunile ce pot fi impuse pentru nerespectarea acestei obligații.

Art. 77

1. Camerele pot primi petiții individuale sau colective, întotdeauna sub formă scrisă; este interzisă prezentarea directă în cadrul unor manifestații ale cetățenilor.

2. Camerele pot transmite Guvernului petițiile pe care le primesc. Guvernul are obligația de a da explicații cu privire la conținutul acestora de fiecare dată când Camerele solicită aceasta.

Art. 78

1. În fiecare Cameră există Comitetul permanent compus din cel puțin 21 de membri, care reprezintă grupurile parlamentare direct proporțional cu importanța lor numerică.

2. Comitetele permanente sunt prezidate de Președintele Camerei respective, iar atribuțiile acestora sunt cele precizate la articolul 73, anume asumarea prerogativelor Camerelor, în temeiul articolelor 86 și 116, în cazul când Camerele au fost dizolvate sau le-a expirat mandatul, respectiv protejarea puterilor Camerelor atunci când acestea nu sunt în sesiune.

3. La expirarea mandatului sau în cazul dizolvării comitetele permanente continuă să-și exercite funcțiile până la constituirea noului Parlament.

4. Comitetul permanent prezintă rapoarte în fața Camerei în care a fost constituit, prezentând problemele rezolvate și deciziile luate.

Art. 79

1. Pentru a adopta hotărâri, Camerele trebuie să se reunească în mod statutar și majoritatea membrilor lor trebuie să fie prezenți.

2. Pentru a fi valabile, aceste hotărâri trebuie aprobate de majoritatea membrilor prezenți, fără a aduce atingere majorităților speciale, ce pot fi cerute prin Constituție sau legile organice, precum și celor care sunt prevăzute în normele de procedură ale Camerelor pentru alegerea persoanelor.

3. Votul senatorilor și deputaților este personal și nu poate fi delegat.

Art. 80

Ședințele plene ale Camerelor sunt publice, cu excepția cazului în care se hotărăște contrariul de către fiecare Cameră, pe baza majorității absolute sau potrivit regulamentului propriu.

CAPITOLUL 2

Legiferarea

Art. 81

1. Legile organice sunt cele care se referă la implementarea drepturilor fundamentale și a libertăților publice, cele care aprobă statutele de autonomie și sistemul electoral general, precum și alte legi prevăzute prin Constituție.

2. Aprobarea, modificarea sau abrogarea legilor organice necesită majoritatea absolută a membrilor Camerei Deputaților, printr-un vot final pentru întregul proiect de lege.

Art. 82. DELEGAREA LEGISLATIVĂ

1. Parlamentul poate delega Guvernului prerogativa de a emite norme cu putere de lege în anumite materii dintre cele care nu sunt incluse în articolul precedent.

2. Delegarea legislativă trebuie acordată prin intermediul unei legi-cadru, când scopul acesteia este elaborarea de texte redactate pe secțiuni, sau printr-o lege ordinară, dacă este vorba de combinarea mai multor texte juridice într-unul singur.

3. Delegarea legislativă trebuie acordată în mod expres Guvernului în cazul unei chestiuni concrete și al unui termen fix de exercitare. Delegarea încetează după ce Guvernul a făcut uz de ea prin publicarea reglementării corespunzătoare. Delegarea nu poate fi considerată ca fiind în mod implicit sau pentru o perioadă nelimitată de timp. Nu este autorizată nici subdelegarea către alte autorități decât Guvernul.

4. Legile-cadru definesc precis scopul și întinderea delegării legislative, cât și principiile și criteriile ce trebuie urmate în exercitarea acesteia.

5. Autorizarea pentru refacerea integrală a textelor juridice stabilește domeniul normativ la care se referă conținutul delegării, specificând dacă aceasta se limitează la simpla redactare a unui singur text sau dacă ea include reglementarea, clarificarea și armonizarea textelor juridice ce urmează a fi refăcute integral.

6. Legile privind delegarea de competențe pot stabili în fiecare caz forme suplimentare de control, fără să prejudicieze competențele instanțelor judecătorești.

Art. 83

Legile-cadru nu pot în niciun caz:

- a. să autorizeze modificarea legii-cadru în sine;
- b. să autorizeze adoptarea de reglementări cu caracter retroactiv.

Art. 84

În cazul în care un proiect de lege sau proiect de modificare a unei legi contravin unei delegări legislative în vigoare, Guvernul se poate opune să i se dea

curs. În acest caz, se poate prezenta un proiect de lege pentru abrogarea totală sau parțială a legii referitoare la delegare.

Art. 85

Dispozițiile Guvernului care conțin legislație delegată se numesc decrete-lege.

Art. 86

1. În caz de necesitate extraordinară sau în caz de urgență, Guvernul poate emite dispoziții legislative temporare sub forma decretelor-lege, care nu afectează sistemul judiciar al instituțiilor principale ale statului, drepturile, obligațiile și libertățile cetățenilor conținute în Partea I, sistemul comunităților autonome sau legea electorală generală.

2. Decretele-lege trebuie depuse imediat spre dezbatere și votare în plenul Camerei Deputaților, care trebuie convocat în acest scop, dacă nu se află deja în sesiune, în termen de 30 de zile de la promulgarea acestora. Camera Deputaților adoptă o decizie specifică cu privire la aprobarea sau abrogarea acestora în termenul menționat, iar în acest scop regulamentul ședințelor parlamentare stabilește o procedură sumară specială.

3. În termenul menționat la subsecțiunea precedentă, Parlamentul poate da curs dezbaterii decretelor-lege ca și în cazul proiectelor de lege, printr-o procedură de urgență.

Art. 87

1. Inițiativa legislativă aparține Guvernului, Camerei Deputaților și Senatului, potrivit Constituției și regulamentelor celor două Camere.

2. Adunările comunităților autonome pot solicita Guvernului adoptarea unui proiect de lege sau pot trimite un proiect de lege la biroul Camerei Deputaților și pot delega cel mult trei dintre membrii săi pentru susținerea acestuia în fața Camerei.

3. O lege organică specifică maniera și condițiile în care se exercită inițiativa populară pentru depunerea de proiecte de lege neguvernamentale. În orice caz, sunt necesare cel puțin 500.000 de semnături verificate. Inițiativa nu este acceptată în domeniul legilor organice, problemelor fiscale și de impozitare, pe teme internaționale sau privind prerogativa de grațiere.

Art. 88

Proiectele de legi se aprobă de Consiliul de Miniștri, care le supune analizei Camerei Deputaților, însoțite de o expunere de motive și de documentele necesare pentru a se pronunța asupra acestora.

Art. 89

1. Dezbaterile proiectelor de lege este reglementată de regulamentele Camerelor, fără ca prioritatea acordată proiectelor de lege ale Guvernului să împiedice exercitarea dreptului de inițiativă legislativă, conform termenilor de la articolul 87.

2. Proiectele de lege neguvernamentale pe care Senatul le ia în considerare, în temeiul articolului 87, sunt trimise Camerei Deputaților pentru citire.

Art. 90

1. După aprobarea unui proiect de lege organică sau ordinară de către Camera Deputaților, Președintele acesteia îl informează imediat pe Președintele Senatului, care supune același proiect spre dezbateră în cealaltă Cameră.

2. În termen de două luni de la primirea textului și pe baza unei expuneri motivate, Senatul poate exercita dreptul de veto sau să aducă modificări textului. Dreptul de veto trebuie exprimat în majoritate absolută. Proiectul de lege nu poate fi prezentat Regelui spre promulgare decât dacă, în caz de veto, Camera Deputaților a ratificat textul inițial cu o majoritate absolută sau cu majoritate simplă, după expirarea termenului de două luni de la prezentare sau nu s-a pronunțat asupra amendamentelor, acceptându-le sau respingându-le cu majoritate simplă.

3. Termenul de două luni acordat Senatului pentru exercitarea dreptului de veto sau amendarea unui proiect de lege este redus la 20 de zile calendaristice în cazul proiectelor de lege declarate de Guvern sau de Camera Deputaților ca fiind urgente.

Art. 91. APROBAREA ȘI PROMULGAREA

În termen de 15 zile, Regele își exprimă acordul cu privire la proiectele de lege elaborate de Parlament, le promulgă și ordonă publicarea imediată a acestora.

Art. 92. RERERENDUM

1. Deciziile politice de importanță majoră sunt supuse votului tuturor cetățenilor pe calea unui referendum consultativ.

2. Referendumul este convocat de Rege, la propunerea Președintelui Guvernului, în urma autorizării prealabile a Camerei Deputaților.

3. O lege organică stabilește termenii și procedurile pentru diferitele tipuri de referendum prevăzute în Constituție.

CAPITOLUL 3

Tratatele internaționale

Art. 93

Prin lege organică se poate autoriza încheierea tratatelor prin care prerogativele derivate din Constituție sunt transferate unei organizații sau instituții internaționale. Parlamentul sau, după caz, Guvernul, garantează executarea acestor tratate și a rezoluțiilor adoptate de organizațiile internaționale sau supra-naționale cărora le-au fost transferate aceste prerogative.

Art. 94

1. Exprimarea acordului statului pentru efectuarea unui angajament prin intermediul unui tratat sau acord necesită autorizarea prealabilă a Parlamentului în următoarele cazuri:

- a. tratate de natură politică;
- b. tratate sau acorduri de natură militară;
- c. tratate sau acorduri care afectează integritatea teritorială a statului sau drepturile și îndatoririle fundamentale prevăzute în Partea I;
- d. tratate sau acorduri care implică obligații financiare pentru finanțele publice;
- e. tratate sau acorduri care implică modificarea sau abrogarea unei legi sau care impun măsuri legislative pentru executarea acestora.

2. Camera Deputaților și Senatul sunt informate imediat cu privire la încheierea tuturor tratatelor sau acordurilor.

Art. 95

1. Încheierea unui tratat internațional care conține prevederi contrare Constituției trebuie precedată de revizuirea acesteia.

2. Guvernul sau oricare dintre cele două Camere pot solicita Tribunalului Constituțional să se pronunțe asupra existenței acestor contradicții.

Art. 96

1. Tratatelor internaționale încheiate în mod valid, odată ce au fost publicate oficial în Spania, fac parte din dreptul intern. Dispozițiile acestora pot fi abrogate, modificate sau suspendate în maniera prevăzută în tratate sau conform normelor generale de drept internațional.

2. Procedura prevăzută în secțiunea 94 privind încheierea tratatelor și acordurilor internaționale este folosită și pentru denunțarea acestora.

PARTEA A IV-A **Guvernul și administrația**

Art. 97

Guvernul coordonează politica internă și externă, administrația civilă și militară și apărarea statului. Acesta exercită funcția executivă și prerogative de reglementare, conform Constituției și legilor.

Art. 98

1. Guvernul este format din Președinte și vicepreședinți, după caz, respectiv miniștri și alți membri stabiliți prin lege.

2. Președintele conduce activitatea Guvernului și funcțiile celorlalți membri ai acestuia, fără a aduce atingere competenței și responsabilității directe ale acestora în exercitarea atribuțiilor lor.

3. Membrii Guvernului nu pot exercita alte funcții reprezentative, cu excepția celor rezultate din mandatul de parlamentar, nici alte funcții publice care nu derivă din mandatul său, precum și nicio activitate profesională sau comercială.

4. Statutul și incompatibilitățile membrilor Guvernului sunt prevăzute de lege.

Art. 99

1. După fiecare alegere a Camerei Deputaților, precum și în celelalte cazuri prevăzute în Constituție, în urma consultării cu reprezentanții numiți de către grupurile politice cu reprezentare parlamentară prin intermediul Președintelui Camerei Deputaților, Regele nominalizează un candidat la conducerea Guvernului.

2. Candidatul nominalizat potrivit prevederilor alineatului precedent prezintă Camerei Deputaților programul politic al Guvernului pe care intenționează să-l formeze și solicită încrederea Camerei.

3. În situația în care Camera Deputaților, cu votul majorității absolute a membrilor săi, acordă încrederea sa candidatului propus, Regele îl numește Președinte al Guvernului. Dacă această majoritate nu este atinsă, aceeași propunere este prezentată pentru un nou vot la 48 de ore de la votul anterior, iar încrederea se consideră acordată dacă a întrunit majoritatea simplă.

4. Dacă după acest vot încrederea pentru investitură nu a fost obținută, se votează propuneri succesive în maniera prevăzută la alineatele precedente.

5. Dacă în termen de două luni de la primul vot pentru investitură, niciun candidat nu a obținut încrederea Camerei Deputaților, Regele dizolvă Camerele și organizează noi alegeri, cu consultarea Președintelui Camerei Deputaților, care contrasemnează decretul regal.

Art. 100

Ceilalți membri ai Guvernului sunt numiți și demisi de către Rege, la propunerea Președintelui acestuia.

Art. 101

1. Guvernul își încetează mandatul în urma desfășurării alegerilor generale, în situația pierderii încrederii parlamentare prevăzute în Constituție sau în cazul demisiei ori decesului Președintelui acestuia.

2. Guvernul demisionar continuă să-și exercite atribuțiile până la instalarea noului Guvern.

Art. 102

1. Competența de judecată a faptelor penale comise de Președintele și de ceilalți membri ai Guvernului aparține Secției penale a Curții Supreme.

2. Dacă acuzația se referă la trădare sau la oricare alt delict grav comis împotriva securității statului pe parcursul exercitării mandatului, acțiunea penală se

poate pune în mișcare numai la inițiativa unei pătrimi dintre membrii Camerei Deputaților și cu aprobarea majorității absolute a acestora.

3. Prerogativa regală a grațierii nu se aplică în niciunul dintre cazurile menționate în prezentul articol.

Art. 103

1. Administrația publică servește cu obiectivitate interesul general și acționează potrivit principiului eficienței, ierarhiei, descentralizării, deconcentrării și coordonării, cu respectarea legii și a sistemului de drept.

2. Organele administrației de stat sunt înființate, conduse și coordonate potrivit legii.

3. Legea definește statutul funcționarilor publici, accesul la funcția publică, potrivit principiilor de merit și capacitate, condițiile speciale în care funcționarii își pot exercita dreptul sindical, sistemul de incompatibilități și garanțiile privitoare la imparțialitate în exercitarea atribuțiilor lor.

Art. 104

1. Forțele și trupele de securitate aflate sub autoritatea Guvernului au datoria de a proteja exercitarea liberă a drepturilor și libertăților și de a garanta siguranța cetățenilor.

2. Prin lege organică se stabilesc obligațiile, principiile de acțiune fundamentale și statutele forțelor și trupelor de securitate.

Art. 105

Legea reglementează:

- a. dreptul cetățenilor de a fi audiați direct sau prin intermediul organizațiilor și asociațiilor recunoscute prin lege, în procesul de elaborare a dispozițiilor administrative care se referă la aceștia;
- b. accesul cetățenilor la arhivele și registrele administrative, cu excepția cazului când acestea se referă la securitatea și apărarea statului, investigarea delictelor și intimitatea persoanelor;
- c. procedurile de urmat pentru elaborarea de acte administrative, garantându-se, dacă este cazul, dreptul părților interesate de a fi ascultate.

Art. 106

1. Instanțele judecătorești controlează prerogativa autorităților administrative de a emite reglementări și legalitatea actelor administrative, verificând dacă statul de drept are întâietate în toate măsurile administrative, precum și că acestea sunt subordonate scopurilor care le justifică.

2. Persoanele fizice au dreptul, în condițiile stabilite prin lege, la compensație pentru toate pagubele aduse bunurilor și drepturilor lor, cu excepția cazurilor de forță majoră, când aceste pagube sunt consecința funcționării serviciilor publice.

Art. 107

Consiliul de Stat este organul consultativ suprem al Guvernului. Compunerea și competența acestuia sunt reglementate printr-o lege organică.

PARTEA A V-A

Raporturile dintre Guvern și Parlament

Art. 108

Guvernul răspunde în întregul său în fața Camerei Deputaților pentru gestionarea activității sale politice.

Art. 109

Camerele și comisiile parlamentare pot solicita, prin intermediul președinților respectivi, orice fel de informații și sprijin de care pot avea nevoie din partea Guvernului și a departamentelor Guvernului, cât și din partea oricăror autorități ale statului și comunităților autonome.

Art. 110

1. Camerele și comisiile acestora îi pot convoca pe membrii Guvernului.
2. Membrii Guvernului au dreptul să participe la ședințele Camerelor și ale comisiilor acestora, au posibilitatea de a lua cuvântul și de a solicita să îi informeze pe funcționarii aparținând departamentelor pe care le conduc.

Art. 111

1. Guvernul și fiecare membru al acestuia au obligația să răspundă la toate interpelările și întrebările adresate lor în Camere. Regulamentele Camerelor prevăd un timp minim săptămânal pentru acest tip de dezbateri.
2. Orice interpelare poate da loc la adoptarea unei moțiuni prin care Camera își manifestă poziția.

Art. 112

Președintele Guvernului, după deliberare în cadrul Consiliului de Miniștri, poate solicita Camerei Deputaților votul de încredere în favoarea programului său sau a unei declarații de politică generală. Încrederea se consideră că a fost acordată atunci când o majoritate simplă a membrilor Camerei Deputaților votează în favoarea sa.

Art. 113

1. Camera Deputaților poate angaja responsabilitatea politică a Guvernului prin adoptarea unei moțiuni de cenzură cu majoritatea absolută a membrilor săi.

2. Moțiunea de cenzură trebuie propusă de cel puțin o zecime dintre membrii Camerei Deputaților și trebuie să includă un candidat la funcția de Președinte al Guvernului.

3. Moțiunea de cenzură nu poate fi votată decât după cel puțin cinci zile de la depunerea ei. În primele două zile din această perioadă se pot depune moțiuni alternative.

4. Dacă moțiunea de cenzură nu a fost adoptată de Camera Deputaților, semnatarii săi nu pot iniția altă moțiune în aceeași sesiune.

Art. 114

1. În cazul în care Camera Deputaților nu mai acordă votul de încredere Guvernului, acesta din urmă își depune demisia în fața Regelui, după care Președintele Guvernului este nominalizat potrivit dispozițiilor articolului 99.

2. În situația în care Camera Deputaților adoptă o moțiune de cenzură, Guvernul își depune demisia în fața Regelui, iar candidatul propus în moțiunea de cenzură este considerat a avea încrederea Camerei, în sensul dispozițiilor articolului 99. Regele numește persoana în cauză drept Președinte al Guvernului.

Art. 115

1. Președintele Guvernului, după deliberarea în cadrul Consiliului de Miniștri și pe propria răspundere, poate propune dizolvarea Camerei Deputaților, a Senatului sau a Parlamentului, care va fi promulgată prin decret regal. Decretul de dizolvare stabilește o dată pentru alegeri.

2. Propunerea de dizolvare nu poate fi depusă atunci când o moțiune de cenzură este în curs de dezbateră.

3. Nu se poate proceda la o nouă dizolvare înainte de a fi trecut un an de la dizolvarea precedentă, cu excepția dispozițiilor articolului 99, alineatul 5.

Art. 116

1. Prin lege organică se reglementează declararea unei stări excepționale, stări de urgență sau de asediu, precum și competențele și restricțiile aferente fiecăreia dintre acestea.

2. Starea de urgență este declarată de către Guvern, prin intermediul unui decret aprobat în Consiliul de Miniștri, pentru o perioadă maximă de 15 zile. Camera Deputaților este informată de urgență și trebuie să se reunească imediat, iar perioada respectivă nu poate fi prelungită fără autorizarea acestuia. Decretul delimitează teritoriul asupra căruia se aplică efectele proclamării stării de urgență.

3. Starea excepțională este promulgată de către Guvern, prin intermediul unui decret aprobat în Consiliul de Miniștri, după autorizarea prealabilă a Camerei Deputaților. Autorizarea și proclamarea stării de urgență trebuie să precizeze expres efectele acesteia, teritoriul asupra căruia se aplică și durata

acesteia, care nu poate depăși 30 de zile, fiind supusă prelungirii pentru încă 30 de zile, în baza aceluiași condiții.

4. Starea de asediu este promulgată cu majoritatea absolută a Camerei Deputaților, doar la cererea Guvernului. Camera Deputaților stabilește întinderea teritorială, durata și condițiile acesteia.

5. Camera Deputaților nu poate fi dizolvată în perioada în care oricare dintre situațiile menționate în prezentul articol este în vigoare, Camerele fiind convocate automat dacă nu se află în sesiune. Funcționarea acestora, cât și a altor autorități ale statului nu poate fi întreruptă atunci când oricare dintre aceste stări este în vigoare. Dacă apare o situație care poate conduce la una dintre aceste stări, puterile Camerei Deputaților sunt asumate de Comisia permanentă, în cazul în care Camera Deputaților a fost dizolvată, sau mandatul său a încetat.

6. Declarația stărilor de urgență, excepțională și de asediu nu afectează principiul răspunderii Guvernului sau al reprezentanților acestuia, recunoscut prin Constituție și prin legi.

PARTEA A VI-A Puterea judecătorească

Art. 117

1. Justiția emană de la popor și este administrată în numele regelui prin judecătorii și magistrații care constituie puterea judecătorească și care sunt independenți, inamovibili, responsabili pentru actele lor și supuși exclusiv legii.

2. Judecătorii și magistrații nu pot fi demiși, suspendați, transferați sau pensionați decât pentru motivele și cu garanțiile prevăzute prin lege.

3. Exercițarea puterii judecătorești în orice fel de jurisdicție, atât în pronunțarea unei hotărâri, cât și în punerea în aplicare a acesteia, aparține exclusiv instanțelor și tribunalelor prevăzute prin lege, potrivit normelor de competență și de procedură stabilite de lege.

4. Judecătorii și instanțele nu vor exercita alte prerogative decât cele indicate în alineatul precedent și pe acelea care le sunt atribuite în mod expres prin lege, pentru garantarea oricărui drept.

5. Principiul unității jurisdicționale reprezintă baza organizării și funcționării instanțelor judecătorești. Legea prevede exercitarea jurisdicției militare strict în cadrul militar și în cazurile de stare de asediu, potrivit principiilor din Constituție.

6. Instanțele extraordinare sunt interzise.

Art. 118

Executarea hotărârilor judecătorești și a altor rezoluții definitive ale judecătorilor și instanțelor, precum și colaborarea cu aceștia, solicitată în cursul judecății și în cazul punerii în aplicare a hotărârilor judecătorești, sunt obligatorii.

Art. 119

Justiția este gratuită atunci când legea prevede astfel și în toate cazurile referitoare la persoanele care nu dispun de mijloace suficiente pentru a intenta acțiuni în justiție.

Art. 120

1. Ședințele de judecată sunt publice, cu excepția cazurilor prevăzute în legile de procedură.
2. Procedurile de judecată sunt predominant orale, în special în cauzele penale.
3. Hotărârile judecătorești sunt întotdeauna motivate și se pronunță în ședință publică.

Art. 121

Pagubele cauzate de eroarea judiciară, cât și cele rezultate din neregulile în administrarea justiției dau dreptul la despăgubiri din partea statului, conform legii.

Art. 122

1. Legea organică privind puterea judecătorească prevede înființarea, funcționarea și administrarea internă a curților și tribunalelor, cât și statutul juridic al judecătorilor și magistraților profesioniști, care formează un corp unic, precum și al personalului aflat în serviciul de administrare a justiției.
2. Consiliul General al Puterii Judecătorești este organul de guvernare al acesteia. O lege organică stabilește statutul acestuia și sistemul de incompatibilități aplicabil membrilor săi și funcțiilor acestora, în special în legătură cu numirile, promovările, controlul și regimul disciplinar.
3. Consiliul General al Puterii Judecătorești este format din Președintele Curții Supreme, care îl prezidează, și din 20 de membri numiți de Rege, pentru o perioadă de cinci ani, din care 12 sunt judecători și magistrați din toate categoriile juridice, conform termenilor prevăzuți prin legea organică; patru sunt nominalizați de Camera Deputaților și patru de Senat, aleși în ambele cazuri cu trei cincimi din membrii acestora, dintre avocați și alți juriști a căror competență este recunoscută și care își exercită profesia de mai mult de 15 ani.

Art. 123

1. Curtea Supremă, care are jurisdicție asupra întregii Spanii, este organul jurisdicțional suprem dintre toate ramurile justiției, excepție făcând prevederile privitoare la garanțiile constituționale.
2. Președintele Curții Supreme este numit de Rege, la propunerea Consiliului General al Puterii Judecătorești, pe baza procedurii prevăzute de lege.

Art. 124

1. Fără a aduce atingere funcțiilor încredințate altor autorități publice, Ministerul Public are sarcina de a promova acțiunea în justiție pentru apărarea statului de drept, a drepturilor cetățenilor și a interesului public protejat prin lege, din oficiu sau la cererea părților interesate, cât și de a proteja independența instanțelor judecătorești și a căuta promovarea interesului social în fața acestora.

2. Ministerul Public își exercită atribuțiile prin intermediul propriilor organe, potrivit principiilor unității de acțiune și subordonării ierarhice, supuse în toate cazurile principiilor legalității și imparțialității.

3. Statutul organic al Ministerului Public este prevăzut prin lege.

4. Procurorul General al Statului este numit de Rege, la propunerea Guvernului, în urma consultării cu Consiliul General al Puterii Judecătorești.

Art. 125. STABILIREA JURIULUI

Cetățenii pot exercita acțiunea populară și pot participa la administrarea justiției prin intermediul instituției juriului, în modalitatea stabilită de lege numai pentru procesele penale, cât și în fața instanțelor cutumiare și tradiționale.

Art. 126

Poliția judiciară este subordonată judecătorilor, instanțelor judecătorești și Ministerului Public atunci când își exercită atribuțiile de investigare a infracțiunilor și de descoperire și reținere a infractorilor, în condițiile stabilite prin lege.

Art. 127

1. Judecătorii și magistrații, precum și procurorii, atunci când sunt în activitate, nu pot deține alte funcții publice sau adera la partide politice sau sindicate. Legea reglementează sistemul și metodele de asociere profesională pentru judecători, magistrați și procurori.

2. Legea stabilește sistemul de incompatibilități pentru membrii puterii judecătorești, care trebuie să asigure independența totală a acestora.

PARTEA A VII-A

Economia și finanțele publice

ES

Art. 128

1. Întreaga bogăție a țării sub diferitele sale forme și indiferent de proprietate este subordonată interesului general.

2. Inițiativa publică este recunoscută în activitatea economică. Resursele sau serviciile esențiale pot fi rezervate prin lege sectorului public, în special în cazul monopolurilor. De asemenea, se poate impune intervenția statului în societățile comerciale, dacă interesul public o cere.

Art. 129

1. Legea stabilește formele de participare ale persoanelor interesate de securitatea socială și de activitățile acelor entități publice a căror funcționare afectează direct calitatea vieții sau a bunăstării generale.

2. Autoritățile publice promovează eficient diferitele forme de participare la întreprindere și încurajează societățile cooperative printr-o legislație adecvată.

Ele stabilesc, de asemenea, mijloacele pentru facilitarea accesului lucrătorilor la mijloacele de producție.

Art. 130

1. Autoritățile publice promovează modernizarea și dezvoltarea tuturor sectoarelor economice și, în special, a agriculturii, creșterii animalelor, pescuitului și meșteșugurilor, în vederea aducerii la același nivel a standardului de viață al tuturor spaniolilor.

2. În același scop, se acordă un tratament special zonelor montane.

Art. 131

1. Statul este autorizat să planifice activitatea economică generală printr-o lege, în vederea îndeplinirii nevoilor colective, echilibrării și armonizării dezvoltării regionale și sectoriale și stimulării creșterii veniturilor și a nivelului de bunăstare, precum și în vederea distribuirii mai echitabile a acestora.

2. Guvernul elaborează proiecte de planificare potrivit prognozelor oferite de regiunile autonome și cu recomandarea și cooperarea sindicatelor și a altor organizații profesionale, patronale și economice. Un consiliu este înființat în acest scop, structura și funcțiile sale fiind stabilite prin lege.

Art. 132

1. Legea stabilește regimul juridic al bunurilor ce aparțin domeniului public și al bunurilor comunale, pe baza principiilor de inalienabilitate, imprescriptibilitate și inesizabilitate și reglementează totodată condițiile de casare a acestora.

2. Bunurile ce aparțin proprietății statului sunt cele stabilite prin lege și includ, în orice caz, plajele, apele teritoriale și resursele naturale ale zonei economice exclusive și platforma continentală.

3. Patrimoniul Statului și patrimoniul național, cât și administrarea, protejarea și conservarea acestora, sunt reglementate prin lege.

Art. 133

1. Prerogativa de percepere a impozitelor aparține în mod exclusiv statului, în baza legii.

2. Regiunile Autonome și organele locale pot stabili și percepe impozite, potrivit Constituției și legilor.

3. Orice beneficiu fiscal care influențează impozitele statului trebuie stabilit prin lege.

4. Administrațiile publice pot contracta obligații financiare și angaja cheltuieli doar în baza legii.

Art. 134

1. Guvernul are sarcina de a elabora bugetul de stat, iar Parlamentului trebuie să-l analizeze, să-l modifice și să-l adopte.

2. Bugetul de stat este elaborat anual și include toate cheltuielile și veniturile din sectorul public al statului și consemnează valoarea beneficiilor fiscale legate de impozitele statului.

3. Guvernul trebuie să prezinte Camerei Deputaților proiectul de buget de stat cu cel puțin trei luni înainte de expirarea bugetului aferent anului precedent.

4. Dacă proiectul de lege bugetară nu este adoptat înainte de prima zi a exercițiului financiar corespunzător, bugetul corespunzător exercițiului financiar precedent este prelungit automat până la aprobarea noului buget.

5. Imediat ce proiectul de lege bugetară a fost adoptat, Guvernul depune proiectele de lege care implică creșterile cheltuielilor publice sau reducerile veniturilor corespunzătoare aceluiași exercițiu financiar.

6. Orice proiect de act normativ neguvernamental sau amendament care implică o creștere a alocațiilor bugetare sau o reducere a veniturilor la buget necesită aprobarea prealabilă a Guvernului, înaintea adoptării sale.

7. Legea bugetului nu poate stabili noi impozite. Aceasta le poate modifica, dacă o lege fiscală materială prevede astfel.

Art. 135

1. Toate administrațiile publice respectă principiul stabilității bugetare.

2. Statul și regiunile autonome nu pot suporta un deficit bugetar structural care depășește limitele stabilite de către Uniunea Europeană pentru statele membre.

O lege organică stabilește deficitul bugetar structural maxim pe care statul și regiunile autonome îl pot avea în raport cu produsul intern brut. Autoritățile locale trebuie să prezinte un buget echilibrat.

3. Statul și regiunile autonome trebuie să fie autorizate prin lege să emită o datorie publică sau să contracteze împrumuturi.

Împrumuturile destinate plății dobânzilor și recuperării capitalului din datoria publică a statului sunt incluse în cheltuielile bugetare, iar plata acestora reprezintă o prioritate absolută. Aceste alocații bugetare nu pot face obiectul amendamentelor ori modificărilor, atâ timp cât respectă condițiile din legea de emisie.

Volumul datoriei publice a tuturor administrațiilor publice în raport cu produsul intern brut al statului nu trebuie să depășească punctul de referință stabilit prin Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

4. Limitele deficitului bugetar structural și volumul datoriei publice pot fi depășite doar în caz de dezastru natural, recesiune economică sau situații excepționale care depășesc controlul statului și afectează semnificativ situația financiară sau sustenabilitatea economică ori socială a statului, conform aprecierii unei majorități absolute a membrilor Camerei Deputaților.

5. O lege organică stabilește principiile menționate în acest articol, cât și participarea la procedurile respective a organelor de coordonare instituțională a politicii fiscale a Guvernului și a susținerii financiare. În orice caz, legea organică se referă la:

- a. distribuirea limitelor deficitului bugetar și datoriei între diferitele administrații publice, împrejurările excepționale pentru depășirea acestora și maniera și momentul în care trebuie remediate abaterile de la acestea;
- b. metodologia și procedura pentru calcularea deficitului bugetar structural;
- c. responsabilitatea fiecărei administrații publice în caz de încălcare a obiectivelor stabilității bugetare.

6. Regiunile autonome, potrivit legilor respective ale acestora, și, în limitele specificate în acest articol, iau măsurile adecvate pentru implementarea efectivă a principiului stabilității în normele și deciziile bugetare ale acestora.

Art. 136

1. Curtea de Conturi este organul suprem responsabil cu managementul financiar și cu auditarea conturilor statului, cât și a celor din sectorul public.

Aceasta depinde direct de Parlament și își exercită atribuțiile prin delegare din partea acestuia cu privire la analizarea și verificarea conturilor generale de stat.

2. Conturile de stat și din sectorul public de stat sunt prezentate Curții de Conturi și sunt verificate de aceasta.

Fără a aduce atingere propriei jurisdicții, Curtea de Conturi transmite un raport anual către Parlament informându-l, după caz, cu privire la încălcările care, în opinia sa, au fost comise sau responsabilitățile care ar fi fost atrase.

3. Membrii Curții de Conturi se bucură de aceeași independență și inamovibilitate și se supun aceluiași incompatibilități ca și judecătorii.

4. O lege organică reglementează structura, organizarea și atribuțiile Curții de Conturi.

PARTEA A VIII-A Organizarea teritorială a statului

CAPITOLUL 1 Principii generale

Art. 137

Statul este organizat teritorial în localități, provincii și regiuni autonome a căror constituire este admisă. Toate aceste entități se bucură de autonomie în gestionarea intereselor lor.

Art. 138

1. Statul garantează implementarea efectivă a principiului solidarității promulgat la articolul 2 din Constituție, vechind la stabilirea unui echilibru economic corect și adecvat între diferitele regiuni ale teritoriului spaniol și ținând cont de circumstanțele proprii regiunilor insulare.

2. Diferențele dintre statutele diferitelor regiuni autonome nu pot implica, în niciun caz, privilegiile economice sau sociale.

Art. 139

1. Toți spaniolii au aceleași drepturi și obligații în oricare parte a teritoriului statului.

2. Nicio autoritate nu poate adopta măsuri care împiedică libertatea de circulație și de stabilire a persoanelor și libera circulație a bunurilor pe teritoriul spaniol.

CAPITOLUL 2 Administrația locală

Art. 140

Constituția garantează autonomia localităților. Acestea se bucură de personalitate juridică deplină. Guvernarea și administrarea acestora revin consiliilor municipale formate din primari și consilieri. Consilierii sunt aleși de rezidenții localității prin sufragiu universal, egal, liber, direct și secret, în maniera prevăzută prin lege. Primarii sunt aleși de consilieri sau de către rezidenți. Legea prevede condițiile în care un consiliu deschis al rezidenților poate funcționa.

Art. 141

1. Provincia este o entitate locală cu personalitate juridică proprie rezultată din gruparea localităților și o diviziune teritorială desemnată să desfășoare activitățile statului. Orice modificare a granițelor provinciale trebuie aprobată de Parlament printr-o lege organică.

2. Guvernarea și administrarea autonomă a provinciilor este încredințată Consiliilor Provinciale (*Diputaciones*) sau altor colectivități cu caracter reprezentativ.

3. Se pot forma și alte grupări de localități decât provinciile.

4. În arhipelaguri, fiecare insulă are propria administrație sub forma prefec-turilor sau Consiliului insular.

Art. 142

Trezoreriile locale trebuie să aibă fonduri suficiente disponibile pentru îndepli-nirea funcțiilor atribuite prin lege respectivelor colectivități și sunt finanțate în principal din propriile impozite, cât și din participarea lor la impozitele statului și la cele ale comunităților autonome.

CAPITOLUL 3

Regiunile autonome

Art. 143

1. În exercitarea dreptului la autonomie recunoscut în articolul 2 din Constituție, provinciile limitrofe cu caracteristici istorice, culturale și economice, teritoriile insulare și provinciile cu statut regional istoric pot să se autoguverneze și să formeze regiuni autonome (*Comunidades Autónomas*), conform prevederilor din acest titlu și din statutele respective.

2. Dreptul de inițiativă în materie de autonomie revine tuturor consiliilor provinciale interesate sau organului interinsular corespunzător și celor două treimi dintre localitățile ale căror populație reprezintă cel puțin majoritatea electoratului fiecărei provincii sau insule. Aceste condiții trebuie îndeplinite în termen de șase luni de la adoptarea primului acord în materie de către una dintre colectivitățile locale interesate.

3. Dacă această inițiativă nu are succes, ea poate fi repetată doar după ce au trecut cinci ani.

Art. 144

Parlamentul poate, printr-o lege organică și pentru motive de interes național:

- a. să autorizeze înființarea unei regiuni autonome al cărei teritoriu să nu-l depășească pe cel al unei provincii și care să nu aibă caracteristicile subliniate în articolul 143, alineatul 1;

- b. să autorizeze sau să acorde, după caz, statutul de autonomie teritoriilor care nu sunt integrate în organizarea provincială;
- c. să preia inițiativa colectivităților locale menționate la articolul 143, alineatul 2.

Art. 145

1. Nu se admite, în niciun caz, o federație a Regiunilor Autonome.

2. Statutele de autonomie pot prevedea împrejurările, condițiile, și termenii în baza cărora regiunile autonome pot încheia acorduri între ele pentru managementul și prestarea serviciilor care le sunt proprii, cât și pentru caracterul și efectele notificărilor corespunzătoare către Parlament. În toate celelalte cazuri, acordurile de cooperare dintre regiunile autonome necesită autorizarea Parlamentului.

Art. 146

Proiectul de statut este elaborat de o adunare formată din membrii Consiliului provincial sau ai organului interinsular al provinciilor interesate și din membrii respectivi ai Camerei Deputaților și senatorii aleși în acestea și este trimis către Parlament pentru a i se da curs sub formă de lege.

Art. 147

1. Conform termenilor acestei Constituții, statutele de autonomie reprezintă norma instituțională de bază a fiecărei regiuni autonome, iar statul le recunoaște și le protejează ca parte integrantă a sistemului său judiciar.

2. Statutele de autonomie trebuie să conțină:

- a. denumirea regiunii care corespunde cel mai bine identității sale istorice;
- b. granițele sale teritoriale;
- c. denumirea, organizarea și sediul instituțiilor autonome proprii;
- d. puterile asumate în cadrul prevăzut prin Constituție și normele de bază pentru transferul serviciilor corespunzătoare.

3. Orice modificare a statutelor de autonomie trebuie să respecte procedura stabilită în acestea și necesită aprobarea Parlamentului prin intermediul unei legi organice.

Art. 148

1. Regiunile autonome își pot asuma competențe cu privire la următoarele aspecte:

- 1. organizarea instituțiilor lor autonome;
- 2. modificările granițelor locale din cadrul teritoriului lor și, în general, funcții ce aparțin administrației de stat cu privire la colectivitățile locale, al căror transfer poate fi autorizat prin legislația asupra guvernării locale;
- 3. amenajarea teritoriului, urbanism și locuințe;

4. lucrările publice care interesează regiunea autonomă desfășurate pe teritoriul acesteia;
 5. căile ferate și șoselele ale căror rute se află exclusiv pe teritoriul comunității autonome și, în aceleași condiții, transportul cu mijloacele de mai sus sau prin cablu;
 6. porturile de refugiu, porturile și aeroporturile recreative și, în general, acelea care nu sunt angajate în activități comerciale;
 7. agricultura și creșterea animalelor, potrivit planificării economice generale;
 8. pădurile și exploatarea forestieră;
 9. managementul protecției mediului;
 10. planificarea, construirea și exploatarea proiectelor hidraulice, a canalelor și irigațiilor de interes pentru regiunea autonomă; apele minerale și termale;
 11. pescuitul în apele interioare, industria fructelor de mare și piscicultura, vânatoarea și pescuitul în râuri;
 12. târgurile locale;
 13. promovarea dezvoltării economice a regiunii autonome în cadrul obiectivelor stabilite prin politica economică națională;
 14. meșteșugurile;
 15. muzeele, bibliotecile și conservatoarele de muzică, de interes pentru regiunea autonomă;
 16. monumentele regiunii autonome;
 17. promovarea culturii și cercetării și, după caz, a predării limbii regiunii autonome;
 18. promovarea și planificarea turismului în cadrul teritoriului;
 19. promovarea sporturilor și utilizarea adecvată a timpului liber;
 20. asistența socială.
 21. sănătatea și igiena;
 22. supravegherea și protecția clădirilor și a instalațiilor; coordonarea și alte puteri legate de forțele de poliție locale, conform termenilor prevăzuți printr-o lege organică.
2. După cinci ani, regiunile autonome pot, prin modificarea statutelor de autonomie, să-și extindă progresiv puterile în cadrul stabilit la articolul 149.

Art. 149

1. Statul are competențe exclusive cu privire la următoarele aspecte:
 1. reglementarea condițiilor de bază ce garantează egalitatea tuturor spaniolilor în exercitarea drepturilor lor și în îndeplinirea obligațiilor lor constituționale;

2. naționalitatea, imigrația, emigrația, statutul cetățenilor străini și dreptul la azil;
3. relațiile internaționale;
4. apărarea și forțele armate;
5. administrarea justiției;
6. legislația comercială, penală și penitenciară; legislația procedurală, fără a aduce atingere particularităților necesare în aceste domenii care rezultă din caracteristicile speciale ale dreptului material aplicabil comunităților autonome;
7. legislația muncii, fără a aduce atingere aplicării sale de către organele regiunilor autonome;
8. legislația civilă, fără a aduce atingere conservării, modificării și dezvoltării de către regiunile autonome a drepturilor civile, a legislației privind drepturile speciale, acolo unde acestea există, precum și regimului juridic cutumiar. În orice caz, normele pentru aplicarea și eficacitatea dispozițiilor legale, raporturile civile ce decurg din formele de căsătorie, ținerea evidențelor și redactarea instrumentelor publice, bazele răspunderii contractuale, normele pentru rezolvarea conflictelor de legi și stabilirea surselor de lege în conformitate, în acest ultim caz, cu normele regimului juridic cutumiar, ale legislației speciale în diferite domenii;
9. legislația referitoare la drepturile de autor și la proprietatea industrială;
10. regimul vamal și tarifar; comerțul exterior;
11. sistemul monetar: valute, schimb și convertibilitate; bazele pentru reglementările privitoare la credite, bănci și asigurări;
12. legislația referitoare la greutate și măsuri și stabilirea orei oficiale;
13. normele de bază și coordonarea planificării economice generale;
14. finanțele generale și datoria publică;
15. promovarea și coordonarea generală a cercetării științifice și tehnice;
16. măsuri externe de sănătate; bazele și coordonarea generală a chestiunilor legate de sănătate; legislația asupra produselor farmaceutice;
17. legislația de bază și regimul economic al securității sociale, fără a aduce atingere implementării serviciilor acesteia de către regiunile autonome;
18. normele de bază ale sistemului judiciar a administrațiilor publice și statutul funcționarilor acestora care garantează, în orice caz, că toate persoanele din respectivele administrații beneficiază de tratament egal; procedura administrativă comună, fără a aduce atingere caracteristicilor speciale ale organizațiilor regiunilor autonome; legislația referitoare la exproprierea obligatorie; legislația de bază referitoare

- la contracte și concesiuni administrative și la sistemul de responsabilitate al tuturor administrațiilor publice;
19. pescuitul maritim, fără a aduce atingere competențelor care, în cadrul reglementărilor ce guvernează acest sector, pot fi atribuite regiunilor autonome;
 20. marina comercială și înregistrarea navelor; iluminatul de coastă și semnalizarea maritimă; porturile de interes general; aeroporturile de interes general; controlul spațiului aerian, traficul și transportul aerian; serviciile de meteorologie și înmatricularea avioanelor;
 21. căile ferate și transportul rutier care traversează teritoriul mai multor regiuni autonome; sistemul general de comunicații; traficul autovehiculelor; serviciile de poștă și telecomunicații; cablurile aeriene și subacvatice și radiocomunicațiile;
 22. legislația, reglementarea și concesiunea resurselor și instalațiilor hidraulice, acolo unde apele traversează mai multe regiuni autonome și autorizarea efectuării de instalații electrice atunci când utilizarea lor se referă la alte comunități sau când transportul de energie depășește limitele teritoriului acestora;
 23. legislația de bază asupra protecției mediului înconjurător, fără a aduce atingere prerogativelor regiunilor autonome de a lua măsuri de protecție suplimentare; legislația de bază referitoare la păduri, exploatarea forestieră și drumurile folosite de turmele de animale;
 24. lucrările publice de interes general sau a căror execuție afectează mai multe regiuni autonome;
 25. reglementări de bază referitoare la minerit și energie;
 26. producerea, comercializarea, posesia și utilizarea armelor și a explozibililor;
 27. norme de bază referitoare la organizarea presei, a radioului și televiziunii și, în general, a tuturor mijloacelor de comunicare în masă, fără a aduce atingere competențelor atribuite comunităților autonome pentru dezvoltarea și implementarea acestora;
 28. protecția patrimoniului cultural și artistic al Spaniei și a monumentelor naționale împotriva exportării și prădării; muzeele, bibliotecile și arhivele care aparțin statului, fără a aduce atingere gestionării acestora de către regiunile autonome;
 29. siguranța publică, fără a aduce atingere posibilității de înființare a forțelor de poliție de către regiunile autonome, în maniera prevăzută în statutele de autonomie respective și în cadrul prevăzut printr-o lege organică;
 30. reglementarea condițiilor de obținere, emitere și echivalare a diplomelor universitare și profesionale și normele de bază pentru aplicarea articolului 27 din Constituție, în vederea garantării îndeplinirii obligațiilor autorităților publice în această privință;

31. statistici în scopuri publice.
 32. autorizarea consultărilor populare prin organizarea de referendumuri.
2. Fără a aduce atingere competențelor asumate de regiunile autonome, statul consideră promovarea culturii ca pe o obligație și o funcție esențială și facilitează comunicarea culturală dintre regiunile autonome, în cooperare cu acestea.
 3. Domeniile neatribuite în mod expres statului prin prezenta Constituție pot intra sub jurisdicția regiunilor autonome, în virtutea statutelor de autonomie ale acestora. Jurisdicția asupra chestiunilor care nu figurează în statutele de autonomie revine statului, ale cărui legi prevalează, în caz de conflict, asupra celor ale regiunilor autonome, cu privire la toate aspectele care nu au fost atribuite competenței exclusive a acestora. Legislația statului are, în orice caz, un caracter supletiv în raport cu legislația regiunilor autonome.

Art. 150

1. În chestiuni ce țin de competența statului, Parlamentul poate conferi tuturor regiunilor autonome sau unora dintre acestea prerogativa de a adopta legi pentru ele însele în cadrul principiilor, bazelor și directivelor fixate printr-o lege de stat. Fără a aduce atingere jurisdicției instanțelor judecătorești, fiecare lege-cadru prevede metoda de supraveghere exercitată de Parlament asupra legislației regiunilor.
2. Statul poate transfera sau delega regiunilor autonome, printr-o lege organică, unele dintre competențele sale care prin natura lor pot fi transferate sau delegate. În orice caz, legea prevede transferul adecvat al mijloacelor financiare și specifică formele de control pe care statul și le rezervă.
3. Dacă interesul general o cere, statul poate adopta legi care prevăd principiile necesare armonizării dispozițiilor normative ale regiunilor autonome, chiar și în cazul chestiunilor a căror jurisdicție a fost conferită acestora din urmă. Parlamentul trebuie să evalueze această necesitate, pe baza majorității absolute a membrilor fiecărei Camere.

Art. 151

1. Nu este necesar să se aștepte trecerea perioadei de cinci ani specificată în articolul 148, alineatul 2, dacă inițiativa procesului de autonomie a fost convenită în limita de timp precizată la articolul 143, alineatul 2, nu doar de consiliile provinciale sau organele interinsulare, dar și de trei sferturi dintre localitățile fiecărei provincii în cauză, reprezentând cel puțin majoritatea electoratului fiecăreia, și dacă inițiativa respectivă este ratificată printr-un referendum cu majoritatea absolută a alegătorilor din fiecare provincie, conform termenilor stabiliți printr-o lege organică.
2. În cazul menționat la alineatul precedent, procedura pentru elaborarea statutului de autonomie este următoarea:
 1. Guvernul convoacă toți deputații și senatorii aleși în circumscripțiile din teritoriul care dorește autonomia, pentru ca aceștia să se constituie într-o adunare, cu scopul unic de a elabora statutul de autonomie ce urmează a fi adoptat cu majoritatea absolută a membrilor acesteia;

2. imediat ce statutul a fost adoptat de Senat, acesta este trimis la Comisia Constituțională a Camerei Deputaților, care îl analizează în termen de două luni, cu cooperarea și sprijinul unei delegații din partea Adunării care a propus statutul, pentru a decide, de comun acord, asupra formei finale a acestuia;
 3. dacă se ajunge la un acord, textul rezultat este supus, pe calea unui referendum, electoratului din provinciile din teritoriul la care se referă statutul propus;
 4. dacă proiectul de Statut a fost aprobat în fiecare provincie cu majoritatea voturilor exprimate în mod valabil, acesta este trimis către Parlament. Fiecare Cameră, în cadrul unei ședințe plenare, decide asupra textului printr-un vot de ratificare. Imediat ce statutul a fost adoptat, Regele își exprimă acordul și îl promulgă sub formă de lege;
 5. dacă nu se ajunge la acordul menționat la punctul 2, procesul legislativ pentru proiectul de statut în cadrul Parlamentului este același ca și pentru un proiect de lege. Textul adoptat de acesta din urmă este supus, prin referendum, electoratului din provinciile teritoriului la care se referă proiectul de statut. Dacă acesta a fost aprobat în fiecare provincie cu majoritatea voturilor exprimate în mod valabil, el este promulgat așa cum se arată la alineatul precedent.
3. În cazurile menționate la punctele 4 și 5 din alineatul precedent, neaprobarea de către una sau mai multe provincii a proiectului de statut nu împiedică celelalte provincii să se constituie în comunitatea autonomă dorită, în maniera ce urmează a fi prevăzută prin legea organică precizată la alineatul 1 din acest articol.

Art. 152

1. În cazul statutelor adoptate prin procedura menționată în articolul precedent, organizarea instituțională autonomă se bazează pe o Adunare legislativă aleasă prin sufragiu universal, pe baza reprezentării proporționale, care asigură totodată reprezentarea diferitelor regiuni ale teritoriului; un Consiliu de guvernare cu funcții executive și administrative și un Președinte ales de Adunare dintre membrii săi și numit de Rege. Președintele își asumă conducerea Consiliului de guvernare, reprezentarea supremă a comunității și reprezentarea ordinară a statului în aceasta din urmă. Președintele și membrii Consiliului de guvernare răspund din punct de vedere politic în fața Adunării.

Curtea Superioară de Justiție, fără a aduce atingere jurisdicției Curții Supreme, răspunde de puterea judecătorească de pe teritoriul comunității autonome. Statutele de autonomie pot prevedea situațiile și maniera în care comunitatea urmează să participe la înființarea circumscripțiilor judiciare din teritoriu, cu condiția ca acestea să respecte dispozițiile legii organice asupra puterii judecătorești și ale principiilor de unitate și independență ale acesteia.

Fără a aduce atingere prevederilor articolului 123, se organizează proceduri succesive, dacă există, în fața organelor judiciare situate în același teritoriu al comunității autonome în care se află organul competent de primă instanță.

2. Imediat ce statutele au primit aprobarea Regelui și au fost promulgate, acestea pot fi amendate doar prin procedura specificată în acestea și printr-un referendum la care participă alegătorii înscriși în comunitatea autonomă.

3. Prin gruparea localităților limitrofe, statutele pot înființa propriile circumscripții teritoriale, care se bucură de personalitate juridică deplină.

Art. 153

Controlul asupra organelor regiunilor autonome este exercitat de:

- a. Curtea Constituțională, în cazul chestiunilor referitoare la constituționalitatea prevederilor lor normative cu forță de lege;
- b. Guvern, după exprimarea de către Consiliul de Stat a opiniei sale cu privire la exercitarea atribuțiilor delegate menționate la articolul 150, alineatul 2;
- c. organele de jurisdicție în domeniul contenciosului administrativ, cu privire la administrarea autonomă și normele reglementare ale acesteia
- d. Curtea de Conturi, cu privire la chestiunile financiare și bugetare.

Art. 154

Un delegat numit de Guvern răspunde de administrația de stat în teritoriul fiecărei regiuni autonome și o coordonează, după caz, cu propria administrație a comunității.

Art. 155

1. Dacă o comunitate autonomă nu-și îndeplinește obligațiile impuse prin Constituție sau alte legi ori acționează într-un mod care prejudiciază grav interesul general al Spaniei, Guvernul poate, după depunerea unei plângeri la Președintele comunității autonome care nu a fost soluționată satisfăcător, lua măsurile necesare pentru a forța Comunitatea să-și îndeplinească obligațiile respective sau pentru a proteja interesul general sus-menționat, în urma aprobării acordate de majoritatea absolută a Senatului.

2. În vederea implementării măsurilor prevăzute la alineatul precedent, Guvernul poate emite instrucțiuni pentru toate autoritățile comunităților autonome.

Art. 156

1. Regiunile autonome se bucură de autonomie financiară pentru dezvoltarea și exercitarea competențelor lor, în conformitate cu principiile coordonării cu Trezoreria de Stat și solidarității între spanioli.

2. Regiunile autonome pot acționa în calitate de delegați sau reprezentanți ai statului în vederea colectării, gestionării și evaluării resurselor fiscale ale acestuia, în conformitate cu legea și statutele lor.

Art. 157

1. Resursele regiunilor autonome sunt reprezentate de:
 - a. impozitele cedate lor total sau parțial de către stat; suprataxele la impozitele de stat și alte participări la veniturile statului;
 - b. propriile impozite, taxe și contribuții speciale;
 - c. transferurile dintr-un fond de compensație interteritorial și alte alocări în sarcina bugetului statului;
 - d. veniturile rezultate din patrimoniul propriu și din beneficiile de drept privat;
 - e. dobânda la împrumuturi.
2. Regiunile autonome nu pot introduce, în niciun caz, măsuri pentru creșterea impozitelor pe proprietatea situată în afara teritoriului lor sau care pot împiedica libera circulație a bunurilor sau serviciilor.
3. Exercițarea puterilor financiare stabilite la alineatul 1, normele pentru soluționarea conflictelor care pot apărea și posibilele forme de cooperare financiară dintre regiunile autonome și stat pot fi prevăzute printr-o lege organică.

Art. 158

1. Bugetul de stat poate face alocări regiunilor autonome direct proporțional cu valoarea serviciilor și activităților de stat pentru care acestea și-au asumat responsabilitatea și pentru a garanta un nivel minim al serviciilor publice de bază pe întreg teritoriul Spaniei.
2. Cu scopul redresării dezechilibrelor economice interteritoriale și al implementării principiului solidarității, se constituie un fond de compensație pentru cheltuielile de investiții, ale cărui resurse sunt distribuite de Parlament între regiunile autonome și provincii, după caz.

PARTEA A IX-A

Curtea Constituțională

Art. 159

1. Curtea Constituțională este formată din 12 membri numiți de Rege. Dintre aceștia, patru sunt nominalizați de Camera Deputaților, cu o majoritate de trei cincimi din membri, patru sunt nominalizați de Senat cu aceeași majoritate, doi sunt nominalizați de Guvern și doi de Consiliul General pentru Puterea Judecătorească.
2. Membrii Curții Constituționale sunt numiți dintre magistrați și procurori, profesori universitari, funcționari publici și avocați, toți trebuind să aibă competențe recunoscute și să-și practice profesia de mai bine de 15 ani.

3. Membrii Curții Constituționale sunt numiți pentru o perioadă de nouă ani și sunt reînnoiți câte trei la fiecare trei ani.

4. Calitatea de membru al Curții Constituționale este incompatibilă cu orice funcție de natură reprezentativă, funcție politică sau administrativă, funcție de conducere într-un partid politic sau sindicat, cât și cu angajarea în serviciul acestora, în serviciul activ în calitate de judecător sau procuror și cu orice activitate profesională sau comercială.

Incompatibilitățile membrilor puterii judecătorești se aplică și membrilor Curții Constituționale.

5. Membrii Curții Constituționale sunt independenți și se bucură de inamovibilitate pe durata mandatului lor.

Art. 160

Președintele Curții Constituționale este numit de Rege dintre membrii acesteia, la propunerea Curții, pentru un mandat de trei ani.

Art. 161

1. Curtea Constituțională are jurisdicție asupra întregului teritoriu al Spaniei și are dreptul să audieze:

- a. recursul de neconstituționalitate împotriva legilor și dispozițiilor normative cu forță de lege. O declarație de neconstituționalitate a unei dispoziții legale cu forță de lege, care a fost aplicată deja de către instanțe, afectează și jurisprudența construită de aceasta din urmă, dar deciziile pronunțate nu-și pierd autoritatea lucrului judecat;
- b. recursurile individuale în anulare pentru protecție (*recursos de amparo*) împotriva încălcării drepturilor și libertăților consacrate la articolul 53, alineatul 2, din Constituție, în împrejurările și în maniera prevăzute prin lege;
- c. conflictele de jurisdicție dintre stat și regiunile autonome sau dintre regiunile autonome;
- d. alte competențe atribuite ei prin Constituție sau prin legile organice.

2. Guvernul poate ataca la Curtea Constituțională prevederile și hotărârile adoptate de entitățile regiunilor autonome, lucru care antrenează suspendarea prevederilor sau hotărârilor contestate, dar Curtea trebuie să ratifice sau să infirme suspendarea, după caz, într-o perioadă de cel mult cinci luni.

Art. 162

1. Următorii au dreptul la:

- a. introducerea unei acțiuni pentru a se constata neconstituționalitatea: Președintele Guvernului, Avocatul Poporului, 50 de deputați, 50 de senatori, organele executive ale unei regiuni autonome și, după caz, Adunarea acesteia;

- b. introducerea unui recurs individual pentru protecție (*recurso de amparo*): orice persoană fizică sau juridică care invocă un interes legitim, cât și Avocatul Poporului și Parchetul.

2. În toate celelalte cazuri, legea organică stabilește care persoane și entități au drept de promovare a unei căi de atac în fața Curții.

Art. 163

Dacă un organ judiciar consideră, atunci când audiază un caz, că o reglementare care are forță de lege și care se aplică acestuia și de a cărei valabilitate depinde sentința poate fi contrară Constituției, acesta poate proceda la sesizarea Curții Constituționale în împrejurările, în maniera și sub rezerva consecințelor prevăzute prin lege, care nu pot fi suspensive, în nici un caz.

Art. 164

1. Hotărârile Curții Constituționale sunt publicate în Monitorul Oficial al Statului (*Boletín Oficial del Estado*), împreună cu opiniile contrare, dacă există. Acestea au forța lucrului judecat din ziua ce urmează publicării lor și nu se poate formula recurs împotriva acestora. Acele hotărâri care declară ca neconstituțională o lege sau o normă cu forță de lege și acele hotărâri care nu se limitează la recunoașterea unui drept individual sunt obligatorii pentru toate persoanele.

2. Cu excepția cazului când hotărârea judecătorească prevede altfel, partea din lege neafectată de neconstituționalitate rămâne în vigoare.

Art. 165

O lege organică prevede funcționarea Curții Constituționale, statutul membrilor săi, procedura ce trebuie urmată în fața ei și condițiile pentru intentarea acțiunilor.

PARTEA A X-A

Procedura de revizuire a Constituției

Art. 166

Dreptul de a propune o modificare constituțională este exercitat conform prevederilor articolului 87, alineatele 1 și 2.

Art. 167

1. Proiectele de lege legate de modificările constituționale trebuie aprobate cu o majoritate de trei cincimi din membrii fiecărei Camere. Dacă nu există un acord între Camere, se încearcă ajungerea la unul, prin înființarea unei comisii

mixte formate dintr-un număr egal de deputați și senatori, care prezintă un text ce trebuie votat de Camera Deputaților și de Senat.

2. Dacă nu se obține aprobarea prin intermediul procedurii menționate la alineatul precedent și dacă textul a fost adoptat cu majoritatea absolută a membrilor Senatului, Camera Deputaților poate adopta modificarea cu o majoritate de două treimi.

3. Imediat ce modificarea a fost adoptată de Parlament, aceasta este supusă ratificării prin referendum dacă, în termen de 15 zile de la adoptarea ei, o zecime din membrii oricărei Camere solicită acest lucru.

Art. 168

1. Dacă se propune revizuirea integrală a Constituției sau doar o revizuire parțială a acesteia, care afectează titlul preliminar, capitolul 2, secțiunea 1 din Partea I sau Partea a II-a, principiul reformei propuse este aprobat cu o majoritate de două treimi din membrii fiecărei Camere, iar Camerele Parlamentului sunt dizolvate imediat.

2. Camerele alese trebuie să ratifice decizia și să procedeze la analizarea noului text constituțional, care trebuie adoptat cu o majoritate de două treimi din membrii fiecărei Camere.

3. Imediat ce modificarea a fost adoptată de Parlament, aceasta este supusă ratificării prin referendum.

Art. 169

Procedura modificării constituționale nu poate fi inițiată pe timp de război sau pe parcursul stărilor menționate la articolul 116.

DISPOZIȚII SUPPLEMENTARE

Prima

Constituția protejează și respectă drepturile istorice ale teritoriilor care au un regim juridic cutumiar (*fueros*). Actualizarea generală a drepturilor istorice se face, după caz, în cadrul Constituției și al statutelor de autonomie.

A doua

Prevederea din articolul 12 al acestei Constituții cu privire la majorat nu afectează cazurile în care regimul juridic cutumiar este aplicabil în sfera dreptului privat.

A treia

Orice modificare a regimului financiar și fiscal al Insulelor Canare trebuie să fie precedată de un raport al regiunii autonome sau, după caz, din partea organului autonom provizoriu.

A patra

În regiunile autonome în care se află cel puțin un Tribunal Superior (*Audiencia Territorial*), statutele de autonomie pot menține instanțele existente, repartizând competențele între acestea, cu condiția ca acest lucru să se facă potrivit prevederilor legii organice asupra puterii judecătorești și în conformitate cu unitatea și independența acesteia din urmă.

DISPOZIȚII TRANZITORII

Prima

În teritoriile unde există un regim de autonomie provizoriu, organele colegiale superioare pot, prin intermediul unei rezoluții adoptate cu majoritatea absolută a membrilor acestora, să-și asume inițiativa autonomiei pe care articolul 143, alineatul 2, o conferă consiliilor provinciale sau organelor interinsulare corespunzătoare.

A doua

Teritoriile care, în trecut, au aprobat prin plebiscit proiecte ale statulelor de autonomie și care, la momentul promulgării acestei Constituții, au regimuri de autonomie provizorii, pot lua imediat măsurile specificate în articolul 148, alineatul 2, dacă organele lor colegiale superioare preautonome decid astfel cu o majoritate absolută, iar Guvernul va fi informat asupra deciziei acestora. Proiectele de statute sunt elaborate potrivit dispozițiilor articolului 151, alineatul 2, la cererea organului colegial preautonom.

A treia

Dreptul de a iniția procesul de autonomie conferit autorităților locale sau membrilor acestora, prevăzut la articolul 143, alineatul 2, este amânat în toate efectele sale până la primele alegeri locale organizate după intrarea în vigoare a Constituției.

A patra

1. În ceea ce privește Navarra și integrarea acesteia în Consiliul General Basc sau în regimul autonom basc care-l poate înlocui, nu se aplică procedura menționată la articolul 143 din această Constituție. Inițiativa revine instituției istorice adecvate (*órgano foral*), a cărei decizie trebuie luată cu majoritatea membrilor săi. Pentru a fi valabilă, inițiativa necesită ratificarea printr-un referendum

organizat în mod expres în acest scop și aprobarea cu majoritatea voturilor exprimate în mod valid.

2. Dacă inițiativa nu are succes, ea nu poate fi repetată decât pe parcursul altui mandat al organului foral competent și, în orice caz, după expirarea perioadei minime prevăzute la articolul 143.

A cincea

Orașele Ceuta și Melilla se pot constitui în regiuni autonome, dacă consiliile lor orășenești decid astfel printr-o rezoluție adoptată cu majoritatea absolută a membrilor lor și dacă Parlamentul le autorizează astfel printr-o lege organică, în temeiul articolului 144.

A șasea

Dacă mai multe proiecte de statute sunt trimise la Comisia Constituțională a Camerei Deputaților, acestea sunt analizate în ordinea primirii lor. Perioada de două luni specificată în articolul 151 începe să curgă din momentul în care Comisia încheie analiza proiectului sau a proiectelor pe care le-a examinat succesiv.

A șaptea

Se consideră că organismele autonome provizorii sunt dizolvate în următoarele cazuri:

- a. imediat ce au fost înființate organele prevăzute în Statutele de autonomie adoptate conform Constituției;
- b. în cazul în care inițiativa pentru obținerea statutului de autonomie nu este aprobată, datorită nerespectării cerințelor articolului 143;
- c. dacă organul competent nu și-a exercitat dreptul recunoscut în prima dispoziție tranzitorie într-o perioadă de trei ani.

A opta

1. Imediat ce prezenta Constituție a intrat în vigoare, Camerele care au adoptat-o își asumă funcțiile și competențele stabilite în aceasta pentru Camera Deputaților și, respectiv, Senat, stabilită cu condiția ca mandatul acestora să nu depășească, în niciun caz, data de 15 iunie 1981.

2. Referitor la prevederile articolului 99, se consideră că promulgarea Constituției creează bazele constituționale pentru aplicarea acestor dispoziții. În acest scop, se acordă o perioadă de 30 de zile, de la data promulgării, pentru implementarea prevederilor conținute în articolul respectiv.

În această perioadă, Președintele actual al Guvernului, care-și asumă funcțiile și competențele atribuite prin Constituție acestei poziții, poate decide utilizarea autorității conferite prin articolul 115 sau, prin demisie, poate lăsa calea deschisă pentru aplicarea articolului 99. În al doilea caz, Președintele Guvernului se află în situația menționată la alineatul 2 al articolului 101.

3. În caz de dizolvare a Camerelor, în temeiul articolului 115, și dacă prevederile conținute în articolele 68 și 69 nu au fost adoptate, normele în vigoare

anterior se aplică alegerilor, cu excepția cazurilor de ineligibilitate și incompatibilitate, cărora li se aplică direct articolul 70, alineatul 1, litera b, din această Constituție, cât și prevederile referitoare la vârsta de la care se poate exercita dreptul de vot și cele din articolul 69, alineatul 3.

A noua

La trei ani de la primele alegeri ale membrilor Curții Constituționale, se desemnează, prin tragere la sorți, un grup de patru membri având aceeași proveniență electorală, care urmează să demisioneze și să fie înlocuiți. Numai în acest scop se consideră că cei doi membri numiți în urma propunerii Guvernului și cei doi membri numiți în urma propunerii Consiliului General al Puterii Judecătorești au aceeași proveniență electorală. După ce a trecut o altă perioadă de trei ani, aceeași procedură se derulează cu privire la cele două grupuri care nu au făcut obiectul tragerii la sorți anterioare. Începând cu această dată, se aplică prevederile conținute la alineatul 3 din articolul 159.

DISPOZIȚII ABROGATORII

1. Legea nr. 1/1977 din 4 ianuarie asupra reformei politice este abrogată prin prezenta, la fel cum sunt și următoarele legi, în măsura în care acestea nu au fost deja abrogate prin legea sus-menționată: Legea asupra principiilor fundamentale ale mișcării naționale din 17 mai 1958; Carta populației spaniole (*Fuero de los Españoles*) din 17 iulie 1945; Carta muncii din 9 martie 1938; Legea de constituire a Parlamentului din 17 iulie 1942; Legea de succesiune la funcția de șef al statului din 26 iulie 1947, toate cu modificările prevăzute de Legea organică a statului din 10 ianuarie 1967. Ultima lege menționată și cea a referendumului național din 22 octombrie 1945 sunt, de asemenea, abrogate.

2. În măsura în care mai are valabilitate, Legea din 25 octombrie 1839 este definitiv abrogată în ceea ce privește provinciile Alava, Guipúzcoa și Vizcaya. În baza aceluiași termen, Legea din 21 iulie 1876 este definitiv abrogată.

3. De asemenea, toate prevederile contrare celor conținute în Constituție sunt abrogate prin prezenta.

DISPOZIȚIE FINALĂ

Această Constituție intră în vigoare în ziua publicării textului oficial în Monitorul Oficial al Statului (*Boletín Oficial del Estado*). Aceasta este publicată și în celelalte limbi ale Spaniei.